

Test: **1202_Az_Qiyabi_Yekun imtahan**

Fenn: **1202 Azərbaycanın ekoloji vəziyyəti və problemləri**

Sual sayı: **599**

1) Sual: Azərbaycanın ekoloji vəziyyəti və problemləri fənninin tədqiqat metodlarından deyil:

- A) təcrübə
- B) balanslaşdırma;**
- C) müşahidə;
- D) modelləşdirmə;
- E) monitoring;

2) Sual: Azərbaycanda ekoloji problemlərin yaranma tarixi;

- A) XXI əsrin əvvəlləri.
- B) XX əsrin II yarısı;**
- C) XIX əsrin II yarısı;
- D) XX əsrin I yarısı;
- E) 1941-1945-ci illər;

3) Sual: Azərbaycanın ekoloji problemlərin yaranmasının başlıca təbii amilləri:

- A) bitki və heyvanat aləmi.
- B) təbii şərait və resursları;**
- C) ərazinin coğrafi mövqeyi;
- D) iqlim;
- E) təbii-coğrafi şəraiti;

4) Sual: Fənnin başlıca məqsədidir:

- A) ekoloji tarazlığın təmini.
- B) ekoloji problemlərin həlli yollarının tapılması;**
- C) ekoloji problemlərin yaranma tarixinin öyrənilməsi;
- D) ətraf mühitə zərərli təsirin qiymətləndirilməsi;
- E) buraxıla bilən qatılıq hədlərinin müəyyənləşdirilməsi;

5) Sual:Fənnin tədqiqat metodları:

- A) balans.
- B) müşahidə və analitik;**
- C) iqtisadi-riyazi;
- D) alternativ;
- E) subyektiv;

6) Sual: Azərbaycanın ekoloji vəziyyəti və problemləri fənninin predmeti:

- A) bioloji müxtəliyinin qorunması və təbiətdən istifadənin səmərəli təşkili.
- B) təbii və antropogen təsirlərdən ətraf mühitə vurulan zərərlərin azaldılması yollarının tapılması;**
- C) təbii proseslər nəticəsində yaranan ekoloji zərərin hesablanması;
- D) antropogen təsir faktorlarının tapılması;
- E) ekoloji təhlükəsizliyin təmini;

7) Sual:Fənnin başlıca vəzifəsi:

- A) ətraf mühidlə neqativ təsirin azaldılması
- B) ekoloji problemləri gərginləşməsinin qarşısının alınması;**
- C) ekoloji təhlükəsizliyin təmini;
- D) təbii-resurs potensialından səmərəli istifadə;
- E) tullantıların utilizasiyası;

8) Sual: Azərbaycanda ekoloji problemlərin yaranma səbəblərindən deyil;

- A) dağ-mədən sənayesinin inkişafı;
- B) toxuculuğun inkişafı;**
- C) neft hasilatı;
- D) pambıqçılığın inkişafı;
- E) nəqliyyatın inkişafı

9) Sual: Azərbaycanın ekoloji problemlərinin öyrənilməsində böyük rolunu oynayan amillər:

- A) E.Salayev, S.Əliyev.

- B) H.Əliyev, İ.Səfərov;
- C) Ə.Məmmədov, B.Nəzirova;
- D) Ə.Hacızadə, Ə.Əyyubov;
- E) V.Hacıyev, K.Ələkbərov;

10) Sual: Ekoloji problemləri yaranmasının təbii amillərindən deyil:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) insanın təsərrüfat fəaliyyəti;
- C) fiziki-coğrafi şərait;
- D) iqlim şəraiti;
- E) geoloji quruluş;

11) Sual: Ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- A) tektonik proseslər və eroziya.
- B) palçıq vulkanları və zəlzələlər;
- C) radioaktiv elementlərin parçalanması;
- D) aşınmalar;
- E) sürüşmələr;

12) Sual: Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- A) su nəqliyyatı.
- B) neft sənayesi
- C) yüngül sənaye;
- D) yeyinti sənayesi;
- E) tikiş-trikotaj istehsalı;

13) Sual: Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyin pozulma səbəbləri:

- A) torpaq və bitki ehtiyatlarından istifadədir.
- B) sənayenin kənd təsərrüfatının və nəqliyyatın intensiv inkişafıdır;
- C) təbiətdən səmərəli istifadədir;
- D) təbii resursların kompleks istifadəsidir;

E) təbiətdən istifadənin ödənişliyidir;

14) Sual: Azərbaycanca antropogen landşaftın daha az yayıldığı ərazi?

A) Şirvan düzü

B) Ceyrançöl-Acınohur

C) Qarabağ düzü

D) Qanux-Əyriçay vadisi

E) Gəncə-Qazax düzü

15) Sual: Azərbaycanda ekoloji gərginliyin çox olduğu ərazilər?

A) Acınohur və Qarabağ sıra dağları

B) Abşeron və Gənub-Şərqi Şirvan

C) Qonaqkənd və Qarabağ düzü

D) Vulkanik yayla və Gəyən düzü

E) Talış dağları və Lənkəran ovalığı

16) Sual: Azərbaycanda gərgin ekoloji vəziyyətin müşahidə edildiyi ərazilər?

A) Lənkəran, Dağlıq Şirvan

B) Kür-Araz, Abşeron-Qobustan

C) Naxçıvan, Ceyrançöl-Acınohur

D) Samur-Dəvəçi, Kür-Araz

E) Qanux-Əyriçay, Gəncə-Qazax

17) Sual: Azərbaycanda ekoloji krizisin subyektiv səbəbləri?

A) doğru cavab yoxdur

B) təbiətdən qeyri səmərəli istifadə və ekoloji savadsızlıq

C) təbii resursların tükənməsi və kataklizmlər

D) istehsal texnoloqiyalarının ekoloqiyalaşması

E) təbii mühitin təbəqələnməsi və inzibati krizis

18) Sual: Azərbaycanda sellərin mənfi ekoloji nəticələrinə qarşı aparılan əsas mübarizə yolları?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) sellərə qarşı bəndlər yaratmaq, yamacları bitki örtüyü ilə bərkitmək**
- C) çaylardan suvarma kanalları çəkmək, ətraf əraziləri terraslaşdırmaq
- D) kollektor-drenaj sistemi yaratmaq
- E) çay yatağının genişləndirmək, kanallar çəkmək

19) Sual: Azərbaycanda texnogen landşaftların daha çox rast gəldiyi regionlar?

- A) Lənkəran, Naxçıvan
- B) Abşeron, Kiçik Qafqaz**
- C) Lənkəran, Böyük Qafqaz
- D) Ön Qafqaz, Naxçıvan
- E) Naxçıvan, Kür-Araz

20) Sual: Ekoloji proseslər səbəbindən yaranmır:

- A) sel;
- B) zəlzələ.**
- C) sürüşmə;
- D) eroziya;
- E) aşma;

21) Sual: Azərbaycanda ekoloji problemlərin başlıca qlobal səbəbləri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) istiləşmə;**
- C) kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması;
- D) Xəzərin səviyyə tərəddüdü;
- E) səhrələşmə;

22) Sual: Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyi təmin olunmasının başlıca məqsədlərindən deyil:

- A) təbiətdən istifadənin səmərəli təşkili;
- B) təbiətdən kortəbii istifadə.**
- C) biomüxtəlifliyin qorunması;

- D) zərərli fəaliyyətin mənfi ekoloji təsirlərin azaldılması;
- E) təbii ekosistemlərin qorunması;

23) Sual: Azərbaycanca ekoloji təhlükəsizliyin təmin olunmasının başlıca məqsədi:

- A) heyvanat aləminin qorunması.
- B) təbii ekosistemlərin qorunması;**
- C) meşələrin qorunması;
- D) atmosferin qorunması;
- E) torpağın qorunması ;

24) Sual: Ekoloji təhlükəsizliyin təmini üçün lazımdır:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) təbii ekolojisistemdə təsərrüfat və b. fəaliyyətin zərərli təsirinin qarşısının alınması;**
- C) təbii resursların səmərəsiz istifadəsi;
- D) biomüxtəlifliyin qorunub saxlanmaması;
- E) torpaq və su resurslarından istifadənin genişləndirilməsi;

25) Sual: Ekoloji təhlükəsizliyin dövlət təminatına aid deyil:

- A) qanunlar normativlər;
- B) təbiətdən səmərəsiz istifadə.**
- C) konstitusiyaya;
- D) dövlət siyasəti;
- E) dövlətin hüquq və vəzifələri;

26) Sual: Azərbaycanca ekoloji təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün lazımdır:

- A) təbiətdən istifadənin səmərəli təşkili problemləri;
- B) Xəzərin bioloji resurslarının qorunması.**
- C) təbii resurslardan istifadənin genişləndirilməsi;
- D) ətraf mühitin çirklənməsinin təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməməsi
- E) təbii ekosistemlərə intensiv təsirlər;

27) Sual: Azərbaycanca ekoloji krizisin obyektiv səbəbləri?

A) doğru cavab yoxdur

B) təbii resursların tükənməsi və təbii fəlakətlər

C) təbii resursların şəxsi mülkiyyət hüququ

D) təbiətdən səmərəli istifadə və onun bərpası

E) texnoloqiyalardan səmərəli istifadə

28) Sual: Azərbaycanca həyata keçirilən hansı tədbir ətraf mühitin çirklənməsini azaldar?

A) suvarma kanalları şəbəkəsinin genişləndirilməsi

B) İES-lərdə istifadə olunan mazutun təbii qazla əvəz olunması

C) əksər sənaye müəssisələrinin abşeronda cəmləşməsi

D) Dağ-mədən sənayesinin sürətlə inkişaf etdirilməsi

E) əkinçilikdə mineral gübrələrdən geniş istifadə edilməsi

29) Sual: Azərbaycanca dağlıq rayonları üçün səciyyəvi olan ekoloji problemlər? 1. Meşələrin qırılması 2. Suyun radioaktiv maddələrlə çirklənməsi 3. Qoruqların sayının azalması 4. Torpaqların şoranlaşması 5. Torpaqların eroziyası

A) 1.4

B) 1.5

C) 2.4

D) 3.4

E) 3.5

30) Sual: Azərbaycanca atmosferin başlıca çirklənmə mənbələri:

A) sənaye sahələri və kənd təsərrüfatı.

B) sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı;

C) kənd təsərrüfatı;

D) dağ-mədən işləri;

E) bərk formalı tullantılar;

31) Sual: Azərbaycanca atmosferin çirklənmə mənbələrindən deyil:

A) kimya sənayesi

- B)** dağ-mədən sənayesi;
- C) avtomobil nəqliyyatı;
- D) əlvan metallurjiya;
- E) istilik elektrik stansiyaları.

32) Sual: Atmosferin çirklənmə səbəblərindən biridir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B)** köhnə avtomobillər;
- C) qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi;
- D) tullantıların kompleks emalı;
- E) tramvay və trolleybuslardan geniş istifadə

33) Sual: Azərbaycanca atmosferin çirklənmə mənbələrindən biridir:

- A) meşə və ağac emalı sənayesi.
- B)** neft emalı müəssisələri;
- C) tərəvəzçiliyin inkişafı;
- D) qara metallurjiya kombinatı;
- E) dağ-mədən sənayesi;

34) Sual: Atmosferin çirklənmə səbəblərindən deyil:

- A) ekoloji normaların nəzərə alınmaması;
- B)** qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- C) köhnəlmiş texnologiyalar;
- D) köhnə avtomobillər;
- E) təmizləyici qurğuların zəif tətbiqi;

35) Sual: Atmosferin kimyəvi çirklənmə növləridir:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B)** zəhərli qaz-toz hissəcikləri;
- C) səs dalğaları;
- D) ehtizaz dalğaları;

E) radioaktiv şüalar;

36) Sual: Atmosferin kimyəvi çirklənmə növlərindən deyil:

A) hidroqen-sulfid;

B) səs-küy və vibrasiya;

C) zəhərli qazlar;

D) ağır metal ionları;

E) azot oksidləri;

37) Sual: Atmosferin əsas çirklənmə növlərindən biridir:

A) bioloji;

B) kimyəvi ;

C) bakteriyalar;

D) bitki sporeləri

E) gübrələr;

38) Sual: Atmosferin çirklənmə növlərindən deyil :

A) doğru cavab yoxdur;

B) bioloji ;

C) kimyəvi;

D) mexaniki;

E) fiziki;

39) Sual: Atmosferin fiziki çirklənmə növləri aşağıdakılardır:

A) zəhərli qazlar;

B) səs-küy, şüalanma;

C) ağır metal duzları;

D) zərərli tozlar;

E) kimyəvi qarışıqlar;

40) Sual: Atmosferin fiziki çirklənmə növlərindən deyil:

A) elektromaqnit şüaları.

B) qaz-toz hissəcikləri ;

C) səs-küy;

D) vibrasiya;

E) şüalanma;

41) Sual: Azərbaycanda atmosfərə ən çox atılan kimyəvi maddələr :

A) benzopirenlər;

B) karbohidroqenlər;

C) sulfat turşusu;

D) ammoniyak;

E) dәм qazı;

42) Sual: Atmosferin mühafizəsi tədbirləri sisteminə aid deyil:

A) tullantıların utilizasiyası;

B) mövcud texnoloqiyalarla istehsalın genişləndirilməsi ;

C) sanitariya-qoruyucu yaşıllıq sahələrinin salınması;

D) təmizliyi qurğuların tətbiqi;

E) tullantısız texnoloqiyalarının tətbiqi;

43) Sual: Atmosferin mühafizəsi tədbirləri sisteminə aiddir

A) doğru cavab yoxdur;

B) aztullantılı və tullantısız texnoloqiyaların və təmizləyici qurğuların tətbiqi

C) emal prosesinin təkmilləşdirmək;

D) yanacaq qənaətli istifadəsi;

E) üzvü yanacaqlardan geniş istifadə;

44) Sual: Araz çayını daha çox çirkləndirən ölkə:

A) Gürcüstan;

B) Ermənistan;

C) Türkiyə ;

- D) İran;
- E) Azərbaycan;

45) Sual: Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindən deyil:

- A) təmizləyici qurğuların azlığı;
- B) kənd təsərrüfatının inkişafı;**
- C) sənayenin inkişafı;
- D) kommunal-məişət çirkəbləri;
- E) şəhərlərin inkişafı;

46) Sual: Azərbaycan tranzit çaylarının çirklənmə səbəbləri:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) qonşu ölkələrin sənaye və məişət çirkəbləri;**
- C) kənd təsərrüfatının inkişafı;
- D) qonşu ölkələrdə sulardan səmərəsiz istifadə;
- E) qonşu ölkələrdə təmizləyici qurubulardan səmərəli istifadə;

47) Sual: Araz çayı ən çox çirklənir?

- A) civə və arsenlə;
- B) mis və molibdenlə ;**
- C) neft məhsulları ilə;
- D) üzvü birləşmələrlə;
- E) mikroelementlərlə;

48) Sual: Kür çayı daha çox çirklənir?

- A) suvarmadan qayıdan sularla;
- B) neft məhsulları və üzvü birləşmələrlə;**
- C) səthi aktiv maddələrlə;
- D) kimyəvi aktiv maddələrlə;
- E) radioaktiv tullantılarla;

49) Sual: Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri hansılardır?

- A) civə və qurğuşun;
- B) mis və molibden ;**
- C) neft məhsulları;
- D) radioaktiv tullantılar;
- E) makroelementlər;

50) Sual: Azərbaycan daxilində ən çox çirklənmiş çaylar:

- A) Filizçay və Dəmiraparançay;
- B) Qoşqarçay və Filizçay;**
- C) Qusarçay və Lənkərançay;
- D) Pirsaatçay və Göyçay;
- E) Gəncəçay və Köndələnçay;

51) Sual: Azərbaycan təbii göllərinin iqtisadi əhəmiyyəti yoxdur:

- A) su təchizatında;
- B) suvarmada ;**
- C) balıqçılıqda;
- D) rekreasiyada;
- E) duz hasilatında;

52) Sual: Azərbaycan ərazisində Kür çayını çirkləndirən şəhərlər:

- A) Gəncə,Zərdab,İmişli;
- B) Gəncə, Minqəçevir,Yevlax;**
- C) Kürdəmir, Şəmkir,Şirvan;
- D) Şirvan,Göyçay,Ucar;
- E) Minqəçevir,Salyan,Qazax;

53) Sual:Kür çayını daha çox çirkləndirən ölkələr:

- A) Azərbaycan Türkiyə ;
- B) Gürcüstan, Ermənistan;**

- C) Türkiyə; Gürcüstan
- D) Ermənistan; Türkiyə
- E) Azərbaycan, Gürcüstan;

54) Sual: Azərbaycanca səhrələşmə prosesinin sürətlənməsinə təsir edən amillərdir? 1. təkrar şoranlaşma 2. iqlimin quraqlaşması 3. meşə sahələrinin artırılması 4. kollektor-drenaj şəbəkəsinin genişlənməsi

- A) 1.4
- B) 1.2**
- C) 1.3
- D) 2.3
- E) 2.4

55) Sual: Kür çayı üzərində tikilmiş kaskad SES-in ətraf mühitə təsirinin mənfi nəticələri?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) şoranlıqlar artmış, tuqay meşələri məhv olmuşdur**
- C) çayın nəqliyyat əhəmiyyəti artmışdır
- D) suvarma əkinçiliyinə mənfi təsir etmişdir
- E) ətraf iqlim şəraitində əhəmiyyətli dəyişiklik baş vermişdir

56) Sual: Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindəndir:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) istehsalat və məişət suları;**
- C) sulardan səmərəsiz istifadə;
- D) sulardan səmərəli istifadə;
- E) su ehtiyatlarından sənayedə səmərəli istifadə;

57) Sual: Su ehtiyatlarından daha çox istifadə olunur :

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) kənd təsərrüfatı və sənayedə;**
- C) sənaye və məişətdə;
- D) kənd təsərrüfatı və məişətdə;

E) kimya və metallurqiya sənayesində;

58) Sual: Daxili çayları daha çox çirkləndirir:

A) qara və əlvan metallurqiya çirkab suları;

B) dağ-mədən və məişət çirkabları;

C) kimya və yeyinti sənaye çirkabları;

D) məişət və yüngül sənaye çirkabları;

E) yeyinti və sənaye çirkabları;

59) Sual:Çirklənmiş çayların mənfi ekoloji nəticələri:

A) sənaye və heyvandarlığadır

B) insan sağlamlığı və torpaq sahələrindədir;

C) sənaye qurğularınadır;

D) otlaq sahələrindədir;

E) heyvandarlıq və üzümçülüyədir

60) Sual:Təbii dağ göllərinin başlıca çirklənmə mənbəyi:

A) doğru cavab yoxdur;

B) turizmin inkişafıdır ;

C) ətrafında əkinçiliyin inkişafıdır;

D) balıqçılığın inkişafıdır;

E) quşçuluğun inkişafıdır;

61) Sual: Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələri:

A) qara və əlvan metallurqiya sənayesi çirkablarıdır;

B) məişət və neft sənaye çirkablarıdır ;

C) yeyinti sənayesi çirkablarıdır;

D) yüngül sənaye çirkablarıdır;

E) ətrafında turizmin inkişafıdır;

62) Sual:Təbii göllərimiz hansı çirklənmə növlərinə məruz qalır:

- A) mexaniki və fiziki;
- B) üzvü və kimyəvi;**
- C) fiziki və üzvü;
- D) kimyəvi və fiziki;
- E) üzvü və mexaniki;

63) Sual: Azərbaycan göllərini daha çox çirkləndirən maddələr:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) neft məhsulları və üzvü birləşmələr ;**
- C) ağır metal ionları
- D) mikroelementlər və duzlar;
- E) kimyəvi aktiv maddələr;

64) Sual: Su hövzələrinin mühafizəsi yollarından deyil:

- A) sudan istifadə haqqının tətbiqi;
- B) sudan səmərəsiz istifadə.**
- C) dövriyyə su sisteminin yaradılması;
- D) sulardan təkrar istifadə;
- E) cərimə sanksiyalarının tətbiqi;

65) Sual:Çirkab suların təmizlənmə üsullarından deyil:

- A) doğru cavab yoxdur ;
- B) fiziki ;**
- C) bioloji;
- D) kimyəvi;
- E) mexaniki;

66) Sual:Çirkab suların təmizlənmə üsullarındandır:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) kimyəvi,bioloji;**
- C) fiziki-üzvü;

D) üzvü, bioloji;

E) bioloji, fiziki;

67) Sual:Xəzər ekosisteminin vəziyyəti asılıdır :

A) doğru cavab yoxdur;

B) sənaye və məişət çirkab sularından ;

C) bioloji resurslardan;

D) mineral resurslardan;

E) dəniz nəqliyyatının inkişafından;

68) Sual:Xəzərin ekoloji problemlərinə dair birinci Beynəlxalq Konfrans çağrılmışdır:

A) 1995-ci ildə;

B) 1991-ci ildə ;

C) 1990-cı ildə;

D) 1992-ci ildə;

E) 1993-cü ildə;

69) Sual:Xəzərin çirklənməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

A) neft hasilatınadır;

B) balıq ehtiyatlarıdır;

C) su bitkilərinədir;

D) molyuskalardır;

E) duz ehtiyatlarıdır;

70) Sual:Xəzərin çirklənməsinin yaratdığı ekoloji problem:

A) doğru cavab yoxdur

B) bioloji resursların azalması;

C) sahil torpaqlarının şoranlaşması;

D) su nəqliyyatında çətinliklər;

E) mineral resursların hasilatında çətinlik;

71) Sual: Bakı buxtasının ekoloji vəziyyətinin kəskinləşməsinin səbəbləri:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) neft hasilatı və məişət çirkəbləridir;**
- C) dəniz nəqliyyatıdır
- D) neftayırma zavodlarıdır;
- E) kimya sənayesi çirkəbləridir;

72) Sual:Xəzər sahillərinin ekoloji cəhətdən əhəmiyyəti nədədir:

- A) suvarma kanallarının çəkilməsində;
- B) turizmin inkişafında;**
- C) sənaye sahələrinin yerləşdirilməsində ;
- D) kənd təsərrüfatının inkişafında ;
- E) qabarma-çəkilmə elektrik stansiyasının tikilməsində;

73) Sual:Xəzər daxilində yaradılmış milli park hansıdır:

- A) Qobustan;
- B) Abşeron;**
- C) Kaspı ;
- D) Xvalin;
- E) Gürgün;

74) Sual:Xəzərin başlıca resursları aşağıdakılardır:

- A) maqnezium, su;
- B) mineral, bioloji;**
- C) mineral, nəqliyyat;
- D) bioloji, fiziki;
- E) rekreasiya, duz;

75) Sual:Xəzər daha çox çirklənmişdir?

- A) mikroelementlərlə;
- B) karbohidrogenlərlə;**

- C) məişət çikab suları ilə;
- D) metallurqiya sənaye çirkab suları ilə;
- E) duzlar və turşularla ;

76) Suat:Xəzərin səviyyə tərəddüdünün başlıca səbəbləri:

- A) tektonik proseslər və çirklənmə;
- B) iqlim və tektonik proseslər ;**
- C) çirklənmə;
- D) zəlzələlər;
- E) sürüşmələr;

77) Suat:Xəzərin ən çox çirklənmiş sahələri:

- A) Neft daşları və Neftçala sahilləri;
- B) Bakı buxtası və Neft daşları;**
- C) Çilov və Qum adaları;
- D) Sumqayıt və Lənkəran sahilləri;
- E) Bakı və Xaçmaz sahilləri;

78) Suat: Azərbaycanda ekoloji təmiz ən böyük yeraltı su ehtiyatları yerləşir?

- A) Arazboyu düzənlikdə
- B) Qusar maili düzənliyində**
- C) Lənkəran ovalığında
- D) Gəncə-Qazax düzündə
- E) Şollar Mil düzündə

79) Suat: Azərbaycanda sellərin və daşqınların tez-tez müşahidə olunduğu çaylar? 1.Qanux; 2.Şinçay; 3,Tərtərçay; 4.Kürəkçay; 5.Kişçay
6,Lənkərançay:

- A) 3,5,6
- B) 2,4,5**
- C) 1,2,6
- D) 2,3,6

E) 3,4,6

80) Sual: Azərbaycanda suvarmanın ekoloji nəticələri?

A) doğru cavab yoxdur

B) torpaqların şoranlaşması

C) buxarlanmanın azalması

D) yağıntıların artması

E) bitki və heyvanat aləminə mənfi təsirlər

81) Sual: Azərbaycanda yerləşən ən böyük artezin hövzəsi və ondan istifadə olunmamasının səbəbi?

A) doğru cavab yoxdur

B) Kür-Araz ovalığı-şor Sulu olması

C) Gəncə-Qazax düzü çox dərinədə yerləşməsi

D) Arazboyu düzənlik-ehtiyatının tam öyrənilməsi

E) Qanux-Əyriçay vadisi-duzlu olması

82) Sual: Azərbaycanın daha çox çirklənmiş çayları? 1. Ağstafaçay; 2. Qanuxçay; 3. Oxçuçay; 4. Samurçay; 5. Araz çay; 6. Qudyal çay

A) 4,5,6

B) 1,3,5

C) 1,2,3

D) 2,3,4

E) 3,4,6

83) Sual: Azərbaycanın uçqun-bənd mənşəli göllərinin əhəmiyyəti:

A) doğru cavab yoxdur

B) ekoturizm

C) suvarma

D) əhalinin su təchizatı

E) mineral resurslardan istifadə

84) Sual: Mingəçevir su anbarının ekoloji-iqtisadi əhəmiyyəti?

- A) balıqçılıq, gəmiçilik, çayın axın sürətinin artması;
- B) quşçuluq, balıqçılıq, enerji istehsalı
- C) selliloz-kağız istehsalı, suvarma
- D) doğru cavab yoxdur
- E) suvarma, uçuz enerji istehsalı, Kürün axınının tənzimlənməsi

85) Sual:Xəzərə ən çox çirkab gətirən çay?

- A) Lənkəran çayı;
- B) Volqa çayı;**
- C) Kür çayı;
- D) Samur çayı;
- E) Terek çayı;

86) Sual:Xəzərə ən çox çirkab axıdan Azərbaycan çayı :

- A) Lənkərançay;
- B) Kür çayı ;**
- C) Samur ;
- D) Qudyalçay ;
- E) Araz çayı;

87) Sual:Xəzərdə köçəri quşların mühafizə olunduğu qoruqlar:

- A) Şahdağ;
- B) Qızılağac;**
- C) Qobustan;
- D) Hirkan;
- E) Şirvan;

88) Sual: Azərbaycanın torpaq resurslarının təbii ekoloji problemlərinin yaranma səbəbləri:

- A) normal turşuluğu;
- B) geoloji quruluş və mexaniki tərkibi;**
- C) məhsuldarlıq;

- D) təbii bitki örtüyü;
- E) hava keçirmə qabiliyyəti;

89) Sual: Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir başlamışdır:

- A) XXI əsrin əvvəllərindən;
- B) XX əsrin 60-cı illərindən sonra ;**
- C) XVII əsrin 60-cı illərindən;
- D) XIX əsrin 60-cı illərindən sonra;
- E) XX əsrin I yarısından;

90) Sual: Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- A) torpaq qoruyucu tədbirlər;
- B) yol, kanal, su anbarları tikintisi;**
- C) meşəsalma;
- D) torpaqların meliorasiyası;
- E) torpaqların rekultivasiyası;

91) Sual: Azərbaycanda geokimyəvi anomal torpaq sahələrinin yaranma səbəbləri:

- A) tikinti, meşə və ağac emalı sənayesi tullantılarıdır;
- B) neft-kimya, əlvan metallurjiya, dağ-mədən tullantılarıdır ;**
- C) torpaq eroziyasıdır
- D) torpaqların aqrotexniki qaydada becərilməsidir;
- E) torpaqların rekultivasiyasıdır;

92) Sual: Azərbaycanda geokimyəvi anomal torpaq sahələrinin yaranma səbəblərindən deyil:

- A) əlvan metallurjiya tullantıları;
- B) torpaq eroziyası;**
- C) kimya sənayesi tullantıları;
- D) neft sənayesi tullantıları;
- E) dağ-mədən tullantıları;

93) Sual: Azərbaycanda radioaktiv elementlərlə çirklənmiş torpaq sahələri:

- A) Ceyrançöldədir;
- B) Abşerondadır;**
- C) cənubi şərq Şirvandır;
- D) Mil-Muğan düzündədir;
- E) Lənkəran ovalığındadır;

94) Sual: Lənkəran-Astara İR-da torpaqların çirklənmə səbəbi:

- A) suvarmadır;
- B) tərəvəzçilikdir;**
- C) sitrus meyvəçiliyidir;
- D) çayçılıqdır;
- E) taxılçılıqdır;

95) Sual: Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- A) torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- B) torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;**
- C) torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- D) bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- E) torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə;

96) Sual: Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəblərindən deyil:

- A) çirklənmə;
- B) torpağın terraslaşdırılması.**
- C) eroziya ;
- D) şoranlaşma;
- E) sürüşmə;

97) Sual: Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəbləri:

- A) deflyasiya və əlverişli su keçirmə;
- B) eroziya və şoranlaşma;**

- C) humus qatının dəyişməsi;
- D) aşınma və mexaniki tərkibinin dəyişməsi;
- E) eroziya və humusun artması;

98) Sual: Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarından deyil:

- A) torpağın bonitet qiymətləndirilməsi;
- B) intensiv istifadə ;**
- C) rekultivasiya;
- D) fitomeliorasiya;
- E) torpaq kadastrı;

99) Sual: Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarındandır: 1. Meliorasiya; 2. Kimyalaşdırma; 3. İrriqasiya; 4. Bedləndləşmə; 5. Torpağın keyfiyyət qiymətləndirilməsi. 6. Rekultivasiya.

- A) 3, 4, 5;
- B) 1, 5, 6 ;**
- C) 1, 2, 5;
- D) 2, 3, 6;
- E) 4, 5, 6;

100) Sual: Azərbaycanda külək eroziyasına məruz qalır:

- A) Salyan düzü;
- B) Abşeron və Cənub-Şərqi Şirvan ;**
- C) Qanıx-Əyriçay vadisi;
- D) Arazboyu düzənliklər;
- E) Acınohur;

101) Sual: Azərbaycanda torpaq sürüşməsinin intensiv olduğu yer:

- A) Qoşqar dağı;
- B) Yan silsilə;**
- C) Dərələyəz ;
- D) Qarabağ sıra dağları;

E) Murovdağ;

102) Sual: Azərbaycanca su eroziyası intensiv gedir:

A) dağ meşələrindən;

B) dağlıq ərazilərdə;

C) Gəncə-Qazax düzündə;

D) düzən meşələrində;

E) ovalıqlarda;

103) Sual: Şoranlaşmış torpaqlar daha çox rast gəlinir:

A) Qarabağ və Haramı düzlərində;

B) Kür-Araz ovalığında;

C) Abşeron -Qobustanda;

D) Samur-Dəvəçi ovalığında;

E) Lənkəran ovalığında;

104) Sual: Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

A) torpağın humus qatının optimallaşmasına;

B) torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;

C) torpağın məhsuldarlığının artmasına ;

D) bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;

E) torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə;

105) Sual: Azərbaycanda səhralaşmanın izləri hiss olunur:

A) Mil düzündə;

B) cənub-şərqin Şirvan düzündə;

C) Gəncə-Qazax düzündə;

D) Qarabağ düzündə;

E) Samur-Dəvəçi ovalığında ;

106) Sual: Xəzər dənizinin müasir problemləri aşağıdakılardır?

- A) səviyyə törəddiyi və dənizin dibinin çökməsi
- B) bioloji, ekoloji və səviyyə tərəddüdü**
- C) Suyun şorlanması, quruma təhlükəsi
- D) bioloji və mineral resurslardan səmərəli istifadə
- E) buxarlanmanın artması, sahil xətlərinin abraziyasının azalması

107) Sual: Yuxarı Qarabağ və Yuxarı Şirvan kanallarından istifadənin mənfi ekoloji nəticələri?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) torpaq şoranlaşması**
- C) torpaq sürüşməsi
- D) torpaq eroziyası
- E) torpaq deqradasiyası

108) Sual: Azərbaycanda bitki örtüyünün yayılma qanunauyğunluğu asılıdır:

- A) ərazinin mənimsənilmə səviyyəsindən;
- B) relyef və iqlimdən;**
- C) temperaturdan;
- D) yağıntıdan;
- E) relyefdən;

109) Sual: Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- A) yasaqlıq elan olunması;
- B) meşələrin nizamsız qırılması;**
- C) meşə bərpa işləri;
- D) süni meşələrin salınması;
- E) meşələrin qoruyq elan edilməsi;

110) Sual: Azərbaycanın dağ meşələrinin qırılmasının yaratdığı mənfi ekoloji nəticələrdən deyil:

- A) yeraltı suların səviyyəsinin aşağı düşməsi ;
- B) meşə bəpa işləri.**
- C) eroziya;

D) sürüşmə;

E) uçqun;

111) Sual: Dağ meşələrinin qırılmasının mənfi ekoloji nəticələri:

A) doğru cavab yoxdur;

B) eroziya və sürüşmə;

C) meşə heyvanlarının çoxalması;

D) bitki növlərinin artması;

E) yeraltı suların səviyyəsinin artması;

112) Sual: Tuqay meşələrinin kəsilməsinin mənfi ekoloji nəticələrindəndir :

A) torpağın sürüşməsi;

B) torpaqların şoranlaşması;

C) qrunut suların səviyyəsinin qalxması;

D) qrunut sularının səviyyəsinin aşağı düşməsi;

E) torpaq eroziyası;

113) Sual: Azərbaycan meşələrinə müasir antropogen təsir baş verir :

A) doğru cavab yoxdur ;

B) turizmin inkişafından;

C) heyvanların normal otarılmasından;

D) arıçılığın inkişafından;

E) sanitariya kəsilmədən;

114) Sual:Xəzərin rekreasiya əhəmiyyətli sahil əraziləri ?

A) Qobustan, Abşeron arxipelaqı

B) Abşeronun şimal sahil, Yalama-Nabran

C) Cənub-Şərqi Şirvan, Salyan düzü

D) Kürün mənsəbi, Abşeron cənub sahilləri

E) Giləzi-Zarat, Qızılağac körfəzi

115) Sual:Xəzərin səviyyəsinin qalxmasının Azərbaycanda yaratdığı problemlər? 1.torpaqların su altında qalması 2.suvarma işlərinin çətinləşməsi 3.istehsal və sosial obyektlərin dağılması 4.dəniz nəqliyyatının fəaliyyətinin çətinləşməsi 5. qrunut sularının səviyyəsinin qalxması

- A) 2,4,5
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,5
- D) 1,3,4
- E) 2,3,4

116) Sual: Respublikamızın təbii-ekoloji şəraitinin və təsərrüfatının formalaşmasına Xəzər dənizinin təsiri? 1.suvarma əkinçiliyinin inkişafına şərait yaradır; 2. iqlimə yumşaldıcı təsir göstərir 3.dağəmələgəlməni sürətləndirir 4.müxtəlif sənaye sahələrinin inkişafına imkan yaradır 5.tropik hava kütləsinin qarşısını alır 6.Nəqliyyat və ticarət əlaqələrinə əlverişli şərait yaradır

- A) 2,5,6
- B) 2,4,6**
- C) 1,2,4
- D) 2,3,5
- E) 3,4,5

117) Sual: Tuqay meşələrinin əhəmiyyəti:

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) su və tarla qoruyucu;**
- C) torpaq qoruyucu;
- D) sanitariya-qoruyucu;
- E) mikroiklim yaradıcı;

118) Sual: Tuqay meşələrinin mühafizə olunduğu qoruq:

- A) Hirkan qoruğu;
- B) Qarayazı qoruğu;**
- C) Bəstiçay qoruğu;
- D) Türyançay qoruğu;
- E) Altağac qoruğu ;

119) Sual:Göy-göl qoruğunda mühafizə olunan iynəyarpaqlı ağac:

- A) Kükürd;
- B) Qarmaqvari şam;**
- C) Eldar şamı ;
- D) Ardıc;
- E) Qaraçöhrə;

120) Sual:Şərq çinarının mühafizə olunduğu qoruq:

- A) İlisi;
- B) Bəsitçay ;**
- C) Turyançay;
- D) Qarayazı;
- E) Hirkan;

121) Sual:Köçəri quşların və suitlərin mühafizə olunduğu qoruq:

- A) Zirə;
- B) Abşeron ;**
- C) Qızılağac ;
- D) Şirvan;
- E) Geirgan

122) Sual: Azərbaycanda heyvanat aləminin zəngin olduğu təbii landşaftlar?

- A) subnival və quru çöl
- B) dağ-meşə, meşə-çöl**
- C) yarımşəhra,dağ-meşə
- D) nival və subnival
- E) dağ çəmən, quru çöl

123) Sual: Azərbaycanda suruşmələrinin daha geniş yayıldığı ərazilər?

- A) Dərələyəz və Acınohur
- B) Baş Suayrıcı və Yan silsilə**

- C) Ləngəbiz və Dərələyəz dağları
- D) Qobustan və Acınohur
- E) Qarabağ silsiləsi və vulkanik yayla

124) Sual: Azərbaycanca torpaq eroziyası səbəblərindən deyil?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) tarlaların növbəli əkilməsi**
- C) bitki örtüyünün seyrək olması
- D) ərazinin dağlıq olması
- E) köçəri heyvandarlığın inkişafı

125) Sual: Külək eroziyasının daha intensiv getdiyi ərazi?

- A) Gəncə-Qazax
- B) Abşeron-Qobustan**
- C) Qanux-Əyriçay
- D) Ceyrançöl-Acınohur
- E) Şərur-Ordubad

126) Sual: Azərbaycanda təbii kompleksləri mühafizə üçün yaradılması zəruridir:

- A) milli parkların;
- B) xüsusi mühafizə olunan ərazilərin;**
- C) qoruqların;
- D) yasaqlıqların;
- E) ovçuluq təsərrüfatlarının;

127) Sual: Qoruq nədir?

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) bütün təbiət komplekslərinin ilkin təbii vəziyyətində saxlanılan ərazidir ;**
- C) canlıların orqanizmlərinin bərpa olunduğu sahədir;
- D) təbii komplekslərin qorunduğu və təsərrüfat fəaliyyətinə icazə verilən ərazidi;
- E) mühafizə zolaqları olmayan ərazilərdir;

128) Sual: Milli Park nədir?

- A) doğru cavab yoxdur;
- B) mühafizə olunan təbii kompleksə malik ərazi olmaqla ekoturizmə icazə verilən sahədir;**
- C) Ekskursiya obyektidir;
- D) iqtisadi baxımdan gəlir gətirməyən qoruq sahəsidir;
- E) təsərrüfata yararlı mühafizə olunan ərazidir;

129) Sual: Xüsusi mühafizə olunan ərazilər Respublika ərazisinin neçə faizini tutur;

- A) 15%-ə qədərini;
- B) 10%-dən çoxunu;**
- C) 4-5%-ə qədərini;
- D) 12%-ə qədərini;
- E) 8%-ə qədərini;

130) Sual: Azərbaycanda ilk milli park yaradılmışdır:

- A) 2005-ci ildə
- B) 2003-cü ildə**
- C) 2000-ci ildə
- D) 2001-ci ildə
- E) 2002-ci ildə

131) Sual: Azərbaycanda ən son yaradılmış milli park hansıdır:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Samur-Yalama**
- C) Samur-Dəvəçi
- D) Şollar-Samur
- E) Siyəzən-Şabran

132) Sual: Azərbaycanın ilk milli parklarıdır?

- A) doğru cavab yoxdur

- B)** Ordubad, Şirvan, Ağgöl
- C) Hirkan, Abşeron
- D) Şahdağ, Altıağac
- E) Altağac, Hirkan

133) Sual: Keçmiş SSRI dövründə Azərbaycanca milli parkların yaranması haqqında qərar nə vaxt qəbul edilmişdir?

- A) 1985-ci ildə
- B)** 1982-ci ildə
- C) 1980-ci ildə
- D) 1981-ci ildə
- E) 1983-cü ildə

134) Sual: Ordubad milli parkı nə vaxtdan zəngəzur Milli parkı adlanır?

- A) 2012-ci ildən
- B)** 2009-cu ildən
- C) 2005-ci ildən
- D) 2007-ci ildən
- E) 2010-cu ildən

135) Sual:Mühafizə olunan, az pozulmuş təbii kompleksə malik olan, unikal obyektlərdən ibarət və ekoturizmə icazə verilən ərazi və akvatoriyalar adlanır?

- A) Dendroloji park
- B)** Milli Parklar
- C) təbiət qoruqları
- D) təbiət qoruqları
- E) Yasaqlıq

136) Sual:Ağgöl Milli Parkında adları “Qırmızı kitab”a düşən növlərdən deyil:

- A) vəhşi qaz
- B)** bildirçin
- C) sultan toyuğu

D) qızıl qaz

E) turac

137) Sual:Ağgöl Milli Parkında adları “Qırmızı kitab”a düşən növlərdəndir: 1) turac; 2) qarğa; 3) sultan toyuğu; 4) bildirçin

A) 1.5

B) 1.3

C) 2.4

D) 4.5

E) 2.5

138) Sual:Ağgöl milli parkında adları «Qırmızı kitaba» düşən quş növlərindəndir:

A) doğru cavab yoxdur

B) sultan toyuğu və dəniz qartalı

C) bəzgək və qırqovul

D) kəklik və durna

E) sığırçın və bildirçin

139) Sual:Ağgöl milli parkında adları «Qırmızı kitaba» salınan quş növlərindən deyil:

A) turac

B) qırqovul

C) Qızıl qaz

D) sultan toyuğu

E) mərmər cürə

140) Sual: Azərbaycanın ilk qoruğu neçənci ildə yaradılmışdır və hansıdır?

A) doğru cavab yoxdur

B) 1925-ci ildə, Göygöl

C) 1929-cu ildə, Zaqatala

D) 1929-cu ildə Qızılağac

E) 1920-ci ildə Şirvan

141) Sual:Göy-göl qoruğu neçənci ildən milli parka çevrilmişdir?

- A) 2005-ci il
- B) 2008-ci il**
- C) 1990-cı il
- D) 1995-ci il
- E) 2000-ci il

142) Sual:Göy-göl milli parkı hansı təbii-coğrafi vilayətin ərazisində yerləşir?

- A) Lənkəran
- B) Kiçik Qafqaz**
- C) Orta Araz
- D) Kür-Araz
- E) Böyük Qafqaz

143) Sual:Göy-göl milli parkında qorunan endemik bitkilərdəndir:

- A) şabalıdyarpaqlı palıd
- B) Trautfeter vələsi**
- C) qaraçöhrə
- D) ardıc
- E) saqqız ağacı

144) Sual:Göy-göl milli parkında qorunan heyvan növlərindən deyil:

- A) şərq Qafqaz ceyranı
- B) pələng**
- C) nəcib Qafqaz maralı
- D) boz ayı
- E) cüyür

145) Sual:Göy-göl milli parkında qorunan heyvan növü hansıdır?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) nəcib maral və cüyür**

- C) pələng və qonur ayı
- D) çaqqal və yereşən
- E) canavar və porsuq

146) Sual:Göy-göl milli parkında qorunan iynəyarpaqlı ağac:

- A) sidr
- B) qarmaqvəri şam**
- C) Eldar şamı
- D) küknar
- E) ardıc

147) Sual: Hirkan milli parkı meşələrində rast gəlinən iynəyarpaqlı ağac:

- A) küknar
- B) iynəyarpaqlı qaraçöhrə**
- C) Eldar şamı
- D) qarmaqvəri şam
- E) Ardıc

148) Sual: Hirkan Milli parkında qorunan qədim heyvan növlərindəndir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) qanadsız həşəratlar və molyuskalar**
- C) dırnaqlı heyvanlar
- D) sincab və qar bəbiri
- E) ayı və vaşaq

149) Sual: Ordubad milli parkı hansı təbii-coğrafi vilayətdə yaradılmışdır?

- A) Şərur-Ordubad
- B) Orta Araz**
- C) Kiçik Qafqaz
- D) Zəngəzur
- E) Dərələyəz

150) Sual:Zəngəzur Milli park hansı inzibati rayon ərazisində yaradılmışdır?

- A) Sədərək
- B) Ordubad**
- C) Culfa
- D) Şərur
- E) Şahbuz

151) Sual: Hirkan Milli Park hansı inzibati rayon ərazisində yaradılmışdır?

- A) Biləsuvar
- B) Lənkəran**
- C) Cəlilabad
- D) Salyan
- E) Ucar

152) Sual: Hirkan milli Parkı yaradılmışdır?

- A) 2005-ci ildə
- B) 2004-cü ildə**
- C) 2001-ci ildə
- D) 2002-ci ildə
- E) 2003-cü ildə

153) Sual: Hirkan milli parkında qorunan ağac növlərindən biridir:

- A) cökə
- B) dəmirağac**
- C) Şərq çınarı
- D) daş palıd
- E) fısdıq

154) Sual: Ordubad milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2008-ci ildə

- B) 2003-cü ildə**
- C) 1998-ci ildə
- D) 2000-ci ildə
- E) 2005-ci ildə

155) Sual: Ordubad milli parkında qorunan heyvan növlərindən deyil:

- A) bəbir
- B) Dağıstan turu**
- C) Qafqaz muflonu
- D) vəhşi qoyun
- E) bezuar keçisi

156) Sual: Abgöl milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2010-cu ildə
- B) 2003-cü ildə**
- C) 2000-ci ildə
- D) 2005-ci ildə
- E) 2007-ci ildə

157) Sual:Göy-göl qoruğu yaradılmışdır:

- A) 1930-cu ildə
- B) 1925-ci ildə**
- C) 1920-ci ildə
- D) 1923-cü ildə
- E) 1928-ci ildə

158) Sual: Ornitoloji mərkəz hesab olunan milli park hansıdır?

- A) Batabat gölü
- B) Ağgöl**
- C) Qaragöl
- D) Göygöl

E) Sarısugölu

159) Sual:Ağgöl Milli Parkında qorunan və adları “Qırmızı kitab”a salınan quş növləridir: 1) qızıl qaz; 2) qırqovul; 3) qarğa; 4) turac; 5) göyərçin

A) 3.5

B) 1.4

C) 2.3

D) 3.4

E) 2.5

160) Sual:Ağgöl milli parkının yaradılmasının başlıca məqsədi:

A) doğru cavab yoxdur

B) su quşlarının kütləvi yuvasalma və qışlama yerləri olan su-bataqlıq ekosisteminin mühafizəsi

C) bataqlıq bitkilərinin artırılması və mühafizəsi

D) endemik bitki və quş növlərinin mühafizəsi

E) köçəri quşların yem təchizatı

161) Sual:Göy-göl milli parkında qorunan hansı quş növlərinin adları «Qırmızı kitab»a düşmüşdür?

A) doğru cavab yoxdur

B) dağ kəkliyi və Xəzər uları

C) Turac və qırqovul

D) bəzgak və durna

E) qutan və cüllüd

162) Sual:Göy-göldə qorunan endemik ağac növlərindən deyil:

A) qırmızı lələkli astraqali

B) qaraçöhrə

C) ətirli qərənfil

D) Gürcüstan palıdı

E) Trautfeter vələsi

163) Sual: Abşeron milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2010-cu ildə
- B) 2005-ci ildə**
- C) 2000-ci ildə
- D) 2003-cü ildə
- E) 2007-ci ildə

164) Sual:Şirvan milli park yaradılmışdır:

- A) 2008-ci ildə
- B) 2003-cü ildə**
- C) 2000-ci ildə
- D) 2002-ci ildə
- E) 2005-ci ildə

165) Sual:Şirvan milli parkı hansı təbii-coğrafi vilayətdə yerləşir?

- A) Böyük Qafqaz
- B) Kür-Araz**
- C) Lənkəran
- D) Kiçik Qafqaz
- E) Orta Araz

166) Sual: Abşeron milli parkında qorunan növlərdəndir:

- A) qaranquş
- B) su –bataqlıq quşları**
- C) kəklik
- D) qarğa
- E) qağayı

167) Sual: Abşeron milli parkında mühafizə olunan növlərdən deyil:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) kəklik**
- C) suiti

- D) sayqak
- E) su-bataqlıq

168) Sual:Şirvan milli parkında mühafizə olunur:

- A) dağ keçisi
- B) ceyran**
- C) qonur ayı
- D) cüyür
- E) maral

169) Sual: Altıağac milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2010-cu ildə
- B) 2004-cü ildə**
- C) 2005-ci ildə
- D) 2007-ci ildə
- E) 2008-ci ildə

170) Sual:Şahdağ milli parkı hansı təbii-coğrafi vilayətdə yerləşir?

- A) Orta Araz
- B) Böyük Qafqaz**
- C) Kiçik Qafqaz
- D) Kür-Araz
- E) Lənkəran

171) Sual:Şahdağ milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2009-cu ildə
- B) 2006-cı ildə**
- C) 2003-cü ildə
- D) 2005-ci ildə
- E) 2008-ci ildə

172) Sual: Altiyağac milli parkında mühafizə olunur:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Landşaftların təbii kompleksləri və təbiət abidələri**
- C) dağ-bozqır landşaftları
- D) dağ-kserofit formasiyalar və tarixi abidələr
- E) yarımsəhra və quru göl landşaftı

173) Sual: Hansı təbiət qoruqları Şahdağ milli parkının ərazisinə birləşdirilmişdir?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Pirqulu və İsmayılı**
- C) İlisu və Oğuz
- D) Zaqatala və Şəki
- E) Qəbələ və İlisu

174) Sual:Şahdağ milli parkının yaradılmasında məqsəd:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) təbii dağ ekosisteminin qorunması, bərpası, elmi-tədqiqat, monitorinq və ekosistemin inkişafıdır**
- C) yalnız dağ-çəmən landşaftını qorumaqdır
- D) təbii su mənbələrini mühafizə etməkdir
- E) torpaq eroziyasının qarşısını almaqdır

175) Sual: Qarayazı qoruğunda adı “Qırmızı kitab”a düşən heyvan növlərindən deyil:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) hacıleylək**
- C) Qafqaz bağa ilan
- D) dovdaq
- E) Qafqaz su samuru

176) Sual: Qarayazı təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) tuqay meşələri mühafizə və bərpadır**

- C) yarımşəhra bitkilərini mühafizədir
- D) köçəri quşların mühafizəsi və artırılmasıdır
- E) qış otlaqlarının mühafizəsidir

177) Sual:Türyançay qoruğunda mühafizə edilən hansı növlərin adları “Qırmızı kitab”a düşməmişdir? 1) cənub söyüdü; 2) adi nar; 3) adi göyrüş; 4) qoxulu ardıc; 5) Aralıq dənizi tısbağası

- A) 1.4
- B) 1.3**
- C) 2.5
- D) 4.5
- E) 2.4

178) Sual:Türyançay qoruğunda mühafizə edilən hansı bitki növlərinin adı “Qırmızı kitab” salınmışdır? 1) çay tikanı; 2) adi nar; 3) Qafqaz dağdağanı; 4) qovaq; 5) qoxulu ardıc

- A) 1.4
- B) 2.5**
- C) 1.3
- D) 2.4
- E) 3.5

179) Sual:Türyançay təbiət qoruğunda mühafizə olunan və adı “Qırmızı kitab”a düşən heyvan növüdür:

- A) qumru
- B) aralıq dənizi tısbağası**
- C) vaşaq
- D) porsuq
- E) daşlıq dələsi

180) Sual:Türyançay təbiət qoruğunda mühafizə olunur:

- A) fisdıq və qızılağac
- B) ardıc və saqqız ağacı**
- C) palıd və qovaq

D) qaraçöhrə və vələs

E) söyüd və bigəvər

181) Sual:İlisu Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılmışdır:

A) 1990-cı ildə

B) 1981-ci ildə

C) 1975-ci ildə

D) 1980-ci ildə

E) 1985-ci ildə

182) Sual:İlisu təbiət qoruğu əsasən hansı inzibati rayonun ərazisində yerləşir?

A) Oğuz

B) Qax

C) Balakən

D) Zaqatala

E) Şəki

183) Sual: Zaqatala Dövlət Təbiət qoruğu yaradılmışdır:

A) 1958-ci ildə

B) 1929-cu ildə

C) 1925—ci ildə

D) 1930-cu ildə

E) 1955-ci ildə

184) Sual: Zaqatala təbiət qoruğu hansı təbii-coğrafi vilayətdə yerləşir?

A) Kür-Araz

B) Böyük Qafqaz

C) Kiçik Qafqaz

D) Lənkəran

E) Orta Araz

185) Sual: Zaqatala təbiət qoruğunda rast gəlinməyən ağac növü hansıdır?

- A) ayı fisdığı
- B) söyüd**
- C) vələs
- D) Gürcüstan palıdı
- E) ağcaqayın

186) Sual:İlisu təbiət qoruğunda mühafizə olunan komplekslərdən deyil: 1) dağ-meşə kompleksi; 2) dağ-çöl kompleksi; 3) flora növlərinin mühafizə və bərpası; 4). fauna növlərinin mühafizə və bərpası; 5) kserofit bitkilərin mühafizəsi.

- A) 4.5
- B) 2.5**
- C) 1.3
- D) 3.5
- E) 1.5

187) Sual:İlisu təbiət qoruğu hansı təbii-coğrafi vilayətdə yerləşir?

- A) Kiçik Qafqaz
- B) Böyük Qafqaz**
- C) lənkəran
- D) Orta Araz
- E) Kür-Araz

188) Sual: Zaqatala qoruğunda “Qırmızı kitab”a düşən sürünən növləridir: 1) gürzə; 2) bağa ilan; 3) kor ilan; 4) Qafaqaz xaçlıxası; 5) koramal

- A) 1.5
- B) 2.4**
- C) 1.3
- D) 2.5
- E) 4.5

189) Sual: Zaqatala qoruğunda yaşayan və adı “Qırmızı kitab”a düşən quş növlərindəndir:

- A) qarğa, göyərçin

- B)** berqut, Qafqaz şahini
- C) flaminqo
- D) qulaqlı bayquş
- E) muymul quş

190) Sual: Zaqatala qoruğunun yaradılma məqsədi nədir?

- A) doğru cavab yoxdur
- B)** bitki və heyvanat aləminin mühafizəsi və artırılması
- C) dağ yamaclarını mühafizə etmək
- D) eroziyanın qarşısını almaq
- E) dağ çöllərinin mühafizəsi

191) Sual: Zaqatala təbiət qoruğunda adı “Qırmızı kitab”a düşən növlərdən deyil:

- A) ular
- B)** bildirçin
- C) Berqut
- D) Qafqaz şahini
- E) Qafqaz tetrası

192) Sual: Zaqatala Təbiət Qoruğunda mühafizə olunur:

- A) doğru cavab yoxdur
- B)** dağ-meşə və dağ-çəmənliyi
- C) Dağ-çöl və yarım səhralar
- D) quru-çöl və alp çəmənliyi
- E) arid meşə və bozqırlar

193) Sual: Eldar şamı Dövlət Təbiət qoruğu yaradılmışdır:

- A) 2006-cı ildə
- B)** 2004-cü ildə
- C) 1998-ci ildə
- D) 2000-ci ildə

E) 2002-ci ildə

194) Sual: Eldar şamı təbiət qoruğunda mühafizə olunan əsas ağac növüdür:

A) küknar

B) Eldar şamı

C) qarmaqvəri şam

D) ardıc

E) qaraçöhrə

195) Sual: Azərbaycanda neçə palçıq vulkanı təbiət abidəsi statusu almışdır?

A) 25.0

B) 23.0

C) 20.0

D) 21.0

E) 22.0

196) Sual: Bakı və Abşeron yarımadasının palçıq vulkanları qrupu Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılmışdır:

A) 2011-ci ildə

B) 2007-ci ildə

C) 2005-ci ildə

D) 2009-cu ildə

E) 2010-cu ildə

197) Sual: Korçay təbiət qoruğu yaradılmışdır:

A) 2011-ci ildə

B) 2008-ci ildə

C) 2003-cü ildə

D) 2005-ci ildə

E) 2010-cu ildə

198) Sual:Qızılağac təbiət qoruğunda qorunan növlərdən deyil:

- A) qaşqaldaq
- B) qarğa**
- C) Flaminqo
- D) qu quşları
- E) dovdaq

199) Sual: Qızılağac Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılmışdır:

- A) 1940-cı ildə
- B) 1929-cu ildə**
- C) 1925-ci ildə
- D) 1928-ci ildə
- E) 1930-cu ildə

200) Sual: Şahbuz təbiət qoruğu hansı təbii-coğrafi vilayətdə yaradılmışdır

- A) Kür-Araz
- B) Orta Araz**
- C) Lənkəran
- D) Kiçik Qafqaz
- E) Arazboyu

201) Sual: Korçay təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Bozdağın təbii landşaftını, heyvan növlərini qorumaqdır:**
- C) dağ landşaftını mühafizə etməkdir
- D) bitki və heyvanat aləmini artırmaqdır
- E) su mənbələrini mühafizə etməkdir

202) Sual: Şahbuz təbiət qoruğunun yaradılmasında əsas məqsəd:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) arid təbii kompleksləri və oranın fauna və flora növlərini mühafizə etmək:**
- C) dağ meşə landşaftlarını mühafizə etmək

D) Nival və subnival landşaftları mühafizə etmək

E) yarımsəhra bitkilərini mühafizə etmək

203) Sual: Adı “Qırmızı kitab”a düşən hansı növ Qara göl şəraitinə uyğunlaşdırılmışdır:

A) ziyad

B) Göyçə fareli

C) nərə balığı

D) Xəşəm

E) uzunburun balığı

204) Sual: İşğal altında olan ərazilərdə qalan təbiət qoruqları:

A) doğru cavab yoxdur

B) Qaragöl və Bəsitçaydır

C) Gön-göl və Türyançaydır

D) Şahbuz və Qarayazıdır

E) Qarayazı və Oğgöldür

205) Sual: Qarabağ vulkanik yaylasında yerləşən təbiət qoruğu:

A) Korçaydır

B) Qaragöldür

C) Göygöldür

D) Bəsitçaydır

E) Qalaaltıdır

206) Sual: Qaragöl Təbiət qoruğunun yaradılmasında məqsəd:

A) doğru cavab yoxdur

B) reliktlə və nadir Qara gölün və təbii kompleksinin mühafizəsi təmin etmək

C) Təbii dağ-meşə kompleksini mühafizə etmək

D) Quru-çöl landşaftlarını qorumaq

E) dağ-çəmən və çöl təbii kompleksini qorumaq

207) Sual:Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılmışdır:

- A) 1975-ci ildə
- B) 1974-cü ildə**
- C) 1970-ci ildə
- D) 1971-ci ildə
- E) 1973-cü ildə

208) Sual:Bəsitçay qoruğu hansı inzibati rayonun ərazisində yaradılmışdır?

- A) Kəlbəcər
- B) Zəngilan**
- C) Füzuli
- D) Zərdab
- E) Laçın

209) Sual:Bəsitçay qoruğu neçənci ildən işğal altındadır?

- A) 1994.0
- B) 1993.0**
- C) 1990.0
- D) 1991.0
- E) 1992.0

210) Sual: Qaragöl Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılmışdır:

- A) 1995-ci ildə
- B) 1987-ci ildə**
- C) 1980-ci ildə
- D) 1985-ci ildə
- E) 1990-cı ildə

211) Sual: Qaragöl qoruğu hansı inzibati rayonun ərazisində yerləşir?

- A) Şuşa
- B) Laçın**

- C) kəlbəcər
- D) Qubadlı
- E) Zəngilan

212) Sual: Qaragöl qoruğu neçənci ildən işğal altındadır?

- A) 1995.0
- B) 1992.0**
- C) 1990.0
- D) 1991.0
- E) 1993.0

213) Sual: Samur-Yalama milli parkı hansı ölkənin dəstəyi ilə yaradılmışdır ?

- A) Rusiya
- B) AFR**
- C) Fransa
- D) Böyük Britaniya
- E) Norvec

214) Sual: Azərbaycanda ilk biosfer rezervatının yaradılması hansı regionda planlaşdırılır?

- A) Naxçıvan
- B) Zaqatala-Balakən**
- C) Şamaxı-İsmayilli
- D) Lənkəran-Astara
- E) Quba-Xacmaz

215) Sual:Xəzər sahillərində yaradılması nəzərdə tutulan milli park:

- A) Hirkan
- B) Qobustan
- C) doğru cavab yoxdur
- D) Qızılağac**
- E) Şahdağ

216) Sual: İnsanların təbiətə həddindən artıq müdaxiləsi nəyə gətirib çıxarır?

- A) turizmin inkişafına
- B) bitki və heyvanat aləminin, təbii komplekslərin məhvinə**
- C) yeni bitki və heyvan növlərinin yaranmasına
- D) meşə zolaqlarının artmasına
- E) əkinçiliyin genişlənməsinə

217) Sual: Təbii komplekslərin ən yüksək mühafizə formalarından biri hansıdır?

- A) kurortlar
- B) qoruqlar**
- C) yasaqlıqlar
- D) ekoloji parklar
- E) təbiət abidələri

218) Sual: Qoruqlarda göstərilənlərdən hansı mühafizə edilmir?

- A) şlalələr, mağaralar
- B) kserofit bitkilər**
- C) sıradan çıxmaq təhlükəsi qarşısında qalan təbii komplekslər
- D) təbii zonanın xarakterik landşaftı
- E) nadir bitki və heyvan növləri

219) Sual: Azərbaycanda hansı komponentlər daha çox qorunur?

- A) heç nə qorunmur
- B) bitki və heyvanat aləmi**
- C) torpaq ehtiyatları
- D) atmosfer havası
- E) su hövzələri

220) Sual: Azərbaycanda neçə qoruq, neçə yasaqlıq var?

- A) 8 qoruq, 20 yasaqlıq

- B) 11 qoruq, 24 yasaqlıq
- C) 10 qoruq, 15 yasaqlıq
- D) 20 qoruq, 10 yasaqlıq
- E) qoruq yoxdur, 8 yasaqlıq

221) Sual: Yasaqlıq nəyə deyilir?

- A) dövlət nəzarətçiləri tərəfindən qorunur
- B) müəyyən ərazinin hər hansı bir komponenti qorunur**
- C) bir neçə komponent qorunur
- D) ərazi milli parklara uyğunlaşır
- E) ancaq əhali tərəfindən qorunur

222) Sual: Milli parklar nə ilə fərqlənir?

- A) heç nə qorunmur
- B) insanların gəlib-gorməsinə icazə verilir**
- C) hər nə varsa qorunur
- D) tam qapalı saxlanılır
- E) heyvan və bitki qorunur

223) Sual: Altıağac qoruğu hansı inzibati rayon ərazisindədir?

- A) İsmayilli rayonu
- B) Xızı rayonu**
- C) Şamaxı rayonu
- D) Quba rayonu
- E) Altıağac rayonu

224) Sual:Qədim yazılı mədəniyyət abidələri hansı qoruq ərazisindədir ?

- A) Altıağac
- B) Qobustan**
- C) Pirqulu
- D) İçərişəhər

E) Şamaxı

225) Sual:İşğal zonasında olan ərazidə yerləşir?

A) Qobustan qoruğu

B) Bəsitçay qoruğu

C) İlisu qoruğu

D) Pirqulu qoruğu

E) Hirkan qoruğu

226) Sual: Eyni adlı körfəzdə yerləşən qoruq hansıdır ?

A) Şirvan mili parkı

B) Qızılağac qoruğu

C) Xəzər buxtası

D) Pirallahı adası

E) Qarayazı qoruğu

227) Sual:Kür çayının sol sahilində yerləşən qoruq hansıdır ?

A) Sol sahilə qoruq yoxdur

B) Türyançay qoruğu

C) Qızılağac qoruğu

D) Soltanbud qoruğu

E) Ağgöl qoruğu

228) Sual: Endemik ağac növü hansı qoruqda mühafizə olunur ?

A) Qobustan qoruğunda

B) Eldar şamı qoruğunda

C) Hirkan qoruğunda

D) Bəsitçay qoruğunda

E) Abşeron qoruğunda

229) Sual:Şirvan və Ağgöl mili parkları neçənci ildə yaradılmışdır ?

A) mili park statusu verilməyib

B) 5 iyul 2003-cü ildə

C) 7 avqust 2005-ci ildə

D) 1 yanvar 2000-ci ildə

E) 6 fevral 2004-cü ildə

230) Sual: Tuqay meşələri harada yerləşir ?

A) Qabırçı çayı sahilində

B) Kürçayı sahilində

C) Araz çayı vadisində

D) Turyançay sahilində

E) Kürçayı mənsəbində

231) Sual: Qorunan ərazilərə daha nələr aid edirir ?

A) İri şəhərlər, yaşayış məntəqələri

B) təbiət abidələri, yaşıllıq zonaları

C) yaşıllıq zonaları, məhsuldar torpaqlar

D) yeni binalar, prospektlər

E) daha heç nə qorunmur

232) Sual:Dəniz-kənarı Milli Park neçənci ildə yaradılmışdır ?

A) 20 dekabr 1999-cu ildə

B) 29 dekabr 1998-ci ildə

C) 1 yanvar 2000-ci ildə

D) 5 fevral 2004-cü ildə

E) 15 iyun 2003-cü ildə

233) Sual: Landşaft abidələrinə nələr aid edilir ?

A) abidələrə aid edilmir

B) ərazilərin landşaft kompleksləri

C) landşaft formaları

- D) ərazilərin landşaft formaları
- E) dağ-düzən landşaftları

234) Sual: Qoruqlar hansı məqsədlə yaradılır?

- A) ekoloji sistemi dəyişdirmək
- B) genetik fondun növlərini mühafizə etmək**
- C) yeni istehsal sahələri yaratmaq
- D) radiasiya fonunu azaltmaq
- E) yaşıllıqları artırmaq

235) Sual: Elm, mədəniyyət və təsərrüfat üçün müstəsna əhəmiyyəti olan dövlət tərəfindən mühafizə edilən ərazilər və ya akvatoriyalar adlanır

- A) heç biri
- B) qoruq**
- C) milli park
- D) yasaqlıqlar
- E) ovçuluq təsərrüfatı

236) Sual: Qoruq ekosisteminə mənfi təsir edən amillərdən deyil?

- A) arıçılıq
- B) qoruq ərazisində yaşıllıq zonalarının artırılması**
- C) qoruq ərazilərinə yaxın magistral yolların çəkilməsi
- D) qoruq əraziləri ətrafında əhalinin artması
- E) brokionerlik

237) Sual: Qoruq ekosisteminə mənfi təsir etmir:

- A) Kənd təsərrüfatının inkişafı
- B) Rekreasiya əhəmiyyətli ərazilərin mühafizəsi**
- C) Arıçılığın inkişafı
- D) Maldarlığın inkişafı
- E) Əkinçiliyin inkişafı

238) Sual: Qoruq ekosisteminə mənfi təsir edən amillərdən deyil?

- A) arıçılıq
- B) qoruq ərazisində yaşıllıq zonalarının artırılması**
- C) qoruq ərazilərinə yaxın magistral yolların çəkilməsi
- D) qoruq əraziləri ətrafında əhalinin artması
- E) brokionerlik

239) Sual: Qoruqlarda ekosistemlərin dəgredasiyasına aid deyil:

- A) Qoruğa üçün yad növlərin qoruğa daxil olması.
- B) Elmi tədqiqatlar**
- C) Turizmin inkişafı.
- D) Qoruq ərazisində təbii resurslardan istifadə.
- E) Yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının pozulması.

240) Sual: Turizm üçün əsasən nədən istifadə olunmalıdır?

- A) süni meşələrdən
- B) milli parklardan**
- C) qoruqlardan
- D) yasaqlıqlardan
- E) biosfer qoruqlarından

241) Sual: Böyük Qafqaz regionunda ekoloji problemlərin yaranmasına təsir göstərən təbii amillər:

- A) geomorfoloji və meteoroloji amillərin əlverişli xüsusiyyətləri.
- B) ərazinin geoloji quruluşu və fizcoğrafi xüsusiyyətləri ;**
- C) fiziki-kimyəvi amillər;
- D) təbii və antropogen proseslər;
- E) torpaq və bitki örtüyü;

242) Sual: Böyük Qafqaz regionunda eroziyanın inkişafının son nəticəsi:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) yarıqların yaranmasıdır;**

- C) bitkilərin inkişafının zəifləməsidir;
- D) kserofit bitkilərin yaranmasıdır ;
- E) torpaqların sürüşməsidir ;

243) Sual:Böyük Qafqaz regionunda meşələrin qırılmasının mənfi ekoloji nəticələrindəndir:

- A) daşqınların azalması.
- B) sellərin intensivləşməsi ;**
- C) ot bitkilərinin yaranması ;
- D) efemer bitkilərin yaranması;
- E) torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşması;

244) Sual:Böyük Qafqaz regionunda havanı oksigenləşdirmək imkanı bir ildə nə qədərdir?

- A) 40 mln.ton.
- B) 30 mln.ton;**
- C) 20 mln.ton;
- D) 25 mln.ton;
- E) 35 mln.ton;

245) Sual: Filizçay polmetal filiz yataqlarının hansı üsulla istismarı ətraf ekoloji mühitə az ziyan vurur?

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) şaxta üsulu ilə ;**
- C) asıq üsulla;
- D) mexanik üsulla;
- E) fiziki üsulla;

246) Sual:Böyük Qafqaz regionunda vəhşi təbiətə vurulan ziyanın səbəbi:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) ovçuluğun inkişafıdır;**
- C) qoruqların azlığıdır;
- D) meşələrin kəsilməsidir;
- E) yaşıllıqların səmərəli istifadəsidir;

247) Sual:Böyük Qafqaz regionunda zəlzələrin yaratdığı dağıntı və onun mənfi ekoloji nəticələrinin müşahidə olunduğu ərazi:

- A) Oğuz-Qax.
- B) Şamaxı-İsmayıllı;**
- C) Qobustan-Abşeron ;
- D) Şəki-Zaqatala;
- E) Qəbələ-İsmayıllı;

248) Sual: Azərbaycanın dağlıq ərazilərində heyvandarlığın ekstensiv inkişafı və əkin sahələrində torpaqqoruyucu tədbirlərin görülməməsi səbəb olur?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) eroziyanın sürətlənməsinə**
- C) məhsuldarlığın artmasına
- D) humusun miqdarının artmasına
- E) meşələrin qırılmasına

249) Sual:Böyük Qafqaz regionunda təbii proseslər səbəb olur?

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) sel və sürüşmələrə;**
- C) meşələrin qurulmasına ;
- D) daşqın və bəndlərin tikilməsinə;
- E) fotomelioratın tədbirlərə;

250) Sual:Böyük Qafqaz regionunda eroziya prosesinin səbəbləri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) heyvandarlığın intensiv inkişafıdır;**
- C) meliorativ tədbirlərdir;
- D) bitkiçiliyin inkişafıdır;
- E) üzümçülüyn inkişafıdır;

251) Sual:Böyük Qafqaz regionunda meşələrin qırılmasının mənfi ekoloji nəticələrindən deyil:

- A) daşqınlar;
- B) doğru cavab yoxdur.**
- C) sellər;
- D) bulaqların quruması;
- E) torpaq eroziyası;

252) Sual:Böyük Qafqaz regionunda sel və sürüşmələrin qarşısının alınması yollarındadır:

- A) yeraltı sulardan istifadə.
- B) drenajların və meşə salmanın genişləndirilməsi;**
- C) rekultivasiya;
- D) kolektorların çəkilməsi;
- E) yasaqlıqların yaradılması;

253) Sual: Milli Məclisin qərarı ilə mühafizə məqsədi üçün təbii abidə elan edilən palçıq vulkanlarının sayı nə qədərdir?

- A) 27.0
- B) 23.0**
- C) 15;
- D) 20;
- E) 25.0

254) Sual:Böyük Qafqaz regionunda turizmin inkişafı ilə bağlı gərgin ekoloji zona:

- A) Pirqulu zonasıdır;
- B) Yalama-Nabran zonasıdır.**
- C) Şəki-Zaqatalıdır ;
- D) Qəbələ-Qax zonasıdır;
- E) Şamaxı-İsmayılıdır;

255) Sual: Azərbaycanda dağ-meşə landşaftlarının mühafizə olunduğu qoruqlar?

- A) Besitçay, Abşeron
- B) Zaqatala, İlisu**
- C) Qarayazı, Hirkan

- D) Şirvan, İsmayılı
- E) Altıağac, Turyançay

256) Sual: Azərbaycanın əsas yay otlaqları və ondan istifadənin mənfi ekoloji nəticələri?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Böyük və Kiçik Qafqazın dağ çəmənlikləri-torpaq eroziyası**
- C) dağ-meşələri-meşələrin seyrəkləşməsi
- D) Naxçıvanın düzənlik sahələri-torpaq eroziyası
- E) Qobustan və Ceyrançöl yarımsəhraları-bitkilərin mənfi

257) Sual: Böyük Qafqaz regionunda təbii proseslər səbəb olmur?

- A) yarpaqların yaranmasına;
- B) doğru cavab yoxdur.**
- C) daşqınlara ;
- D) sürüşmələrə;
- E) sellərə;

258) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda ekoloji problemlərin yaranmasına təsir edən əsas təbii amillərdəndir:

- A) bitki örtüyü.
- B) geoloji quruluş;**
- C) iqlim şəraiti;
- D) su resursları;
- E) coğrafi mövqeyi;

259) Sual: Daşkəsən filiz yataqlarının istismarının mənfi ekoloji nəticələrindən biridir:

- A) Marağölün çirklənməsi;
- B) Qoşqarçayın çirklənməsi.**
- C) Göy-gölün çirklənməsi;
- D) Şəmkirçayın çirklənməsi;
- E) Gəncəçayın çirklənməsi ;

260) Sual: Kiçik Qafqaz regionunun təbii sərvətlərindən qeyri-səmərəli istifadənin yaratdığı ekoloji problemlərdən deyil:

- A) təbii landşaftın deqredasiyası;
- B) meşə bərpa işləri.**
- C) torpaq ehtiyatlarının dağılması ;
- D) Qoşqarçayın çirklənməsi ;
- E) bitki örtüyünün məhvi;

261) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda balneoloji ehtiyatların inkişafı üçün əlverişli yerlərdəndir:

- A) Samux əə Gəncə ətrafı.
- B) Şuşa, İstisu və Naftalan ;**
- C) Tərtərçay hövzəsi;
- D) Göy-göl, Samux və Şəmkir;
- E) Ağdam, Xocalı və Ağstafa;

262) Sual: Kiçik Qafqaz regionunun torpaq ehtiyatlarına dəyən zərər:

- A) üzümçülüyün inkişafındandır.
- B) dağ-mədən sənayesinin inkişafındandır;**
- C) əkinçilikdəndir;
- D) hevdarlıqdandır;
- E) yeyinti sənayesinin inkişafındandır;

263) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda atmosfərə çox tullantı atan sənaye müəssisəsi:

- A) Gəncə çəki qablar zavodudur.
- B) Gəncə alüminüm zavodudur;**
- C) dağ-mədən sənayesidir ;
- D) Gəncə tikinti materialları istehsalı müəssisədir;
- E) Daşkəsən gilizsaflaşdırma kombinatıdır;

264) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda Ermənistanın işğalı nəticəsində yaranan ekoloji prob-lem-lərin səbəbləridir:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) qiymətli ağac növlərinin məhvi və təbii resursların mənimsənilməsi;**

- C) torpaqlardan istifadə;
- D) ovçuluğun inkişafı
- E) su ehtiyatlarından geniş istifadə;

265) Sual: Ermənistanın ekoloji təcavüzünün nəticələri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) Bəsitçay və Qaragöl qoruqlarının məhvi;**
- C) Tərtərçayın çirklənməsi;
- D) üzüm bağlarının məhvi;
- E) Mehmanə polimetal yatağının istismarı;

266) Sual: Azərbaycanda “Qırmızı kitab”a salınmış fauna növləri? 1.Dovşan 4.Qızılqaz 2.Tülkü 5.Qarğa 3.Ceyran 6.Sultan toyuğu

- A) 2,4,5
- B) 3,4,6**
- C) 1,3,5
- D) 2,5,6
- E) 1,2,4

267) Sual: Eldar şamının mühafizə olunduğu ərazi?

- A) Qobustan
- B) Ceyrançöl**
- C) Muğan
- D) Altıağac
- E) Acınohur

268) Sual:Müvafiq olaraq Eldar şamı və Şərqi çinarının qorunduğu qoruqlar yerləşir?

- A) Murovdəğda və Qoşqarçay dərəsində
- B) Ceyrançöldə və Bəsitçay dərəsində**
- C) Zaqatala və Pirsaatçay dərəsində
- D) Talış dağlarında və Əyriçay dərəsində
- E) Acınohurda və Köndələnçay dərəsində

269) Sual:Müvafiq olaraq Eldar şamının və şərq çinarının təbii vətənlərini müəyyən edin?

- A) Talış dağları, Əyriçay dərəsi
- B) Ceyrançöl, Bəsitçay dərəsi**
- C) Acınohur, Qurucay dərəsi
- D) Göygöl, Xaçınçay dərəsi
- E) Zaqatala, Kür-dərəsi

270) Sual: Respublikamızda köçəri quşların mühafizəsi üçün yaradılmış qoruqlar?

- A) Besitçay və Qaragöl
- B) Qızılağac və Abşeron**
- C) Şirvan və Göygöl
- D) Hirkan və Altıağac
- E) Ordubad və Zaqatala

271) Sual:Şərq çinarı, dəmir ağacı və ardıcın qorunduğu müvafiq qoruqlar?

- A) Hirkan, Qobustan, Göygöl
- B) Bəsitçay, Hirkan, Türyançay**
- C) Pirqulu, İsmayılı, Qələbə
- D) Türyançay, Şirvan, Qarayazı
- E) Türyançay, Ağgöl, Zaqatala

272) Sual: Tuqay meşələrin, relik bitkilərin və tarixi abidələrin qorunduğu qoruqların müvafiq ardıcılığı müəyyən edin?

- A) Göy-göl, Besitçay, Şirvan
- B) Qarayazı, Hirkan, Qobustan**
- C) İlisu, Şahdağ, Qobustan
- D) Zaqatala, Türyançay, Abşeron
- E) Besitçay, Şirvan, Qızılağac

273) Sual: Tuqay və düzən meşələrin yayıldığı ərazilər? 1. Şollar düzü 4. Kür-Araz ovalığı 2.Ələt tirəsi 5. Qarabağ vulkanik yaylası 3. Ləngəbiz dağları 6.Qanux-əyriçay vadisi

- A) 3,5,6
- B) 1,4,6**
- C) 1,3,5
- D) 1,2,4
- E) 2,4,5

274) Sual: Abşeron iqtisadi rayonunda ətraf mühitə zərər vuran sənaye sahələrindən biridir:

- A) saxsı qablar zavodu
- B) kimya və neft kimya sənayesi**
- C) meyvə-tərəvəz konservi istehsalı
- D) toxuculuq
- E) mebel istehsalı

275) Sual: Azərbaycanda əlverişli turizm və rekreasiya şəraitinə malik olan ərazilər?

- A) Yuxarı Qarabağ, Aran, Lənkəran
- B) Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala, Abşeron**
- C) Aran, Kəlbəcər-Laçın, Naxçıvan
- D) Naxçıvan, Dağlıq Şirvan, Aran
- E) Aran, Quba-Xaçmaz, Gəncə-Qazax

276) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda ekoloji problemlərin yaranmasının başlıca səbəbləri:

- A) irriqasiya.
- B) filiz mədənlərin istismarı;**
- C) təbiətdən istifadənin səmərəli təşkili ;
- D) su ehtiyatlarından səmərəsiz istifadə;
- E) nəqliyyatın inkişafı;

277) Sual: Kiçik Qafqaz regionunun daha çox çirklənmiş tranzit çaylarıdır:

- A) Gəncəçay və Quruçay.
- B) Ağstafaçay və Oxçuçay;**
- C) Tovuzçay və Tərtərçay;

- D) Oxçuçay və Köndələnçay;
- E) Şəmkirçay və Kürəkçay;

278) Sual: Tuqay meşələrinin, arid meşələrin və relikt ağacların qorunduğu müvafiq qoruqlar?

- A) İlisu, Hirkan, Qızılağac
- B) Qarayazı, Türyançay, Hirkan**
- C) Qarayazı, Göygöl, Qaragöl
- D) Türyançay, Şirvan, Zaqatala
- E) Qəbələ, Pirqulu, Şahdağ

279) Sual: Abşeron İR-da ekoloji gərginliyin artması səbəbləri:

- A) meşələrin məhvi
- B) urbanizasiya və demoqrafik gərginlik**
- C) əhalinin qeyri bərabər yerləşməsi
- D) hündürmərtəbəli binalar
- E) kənd təsərrüfatının ifrat kimyalaşdırılması

280) Sual: Abşeron İR-da atmosferin tozla çirklənməsinin başlıca mənbələrindən biridir:

- A) gil hasilatı
- B) sement istehsalı**
- C) azbest istehsalı
- D) kərpic istehsalı
- E) mişardaş istehsalı

281) Sual: Abşeron İR-da atmosfer çirklənməsində 1-ci olan şəhər:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Bakıdır**
- C) Sumqayıtdır
- D) Xırdalandır
- E) Xızıdır

282) Sual: Abşeron İR-da ətraf mühitə zərər vuran hasilat sənaye sahələrindən biridir:

- A) torf hasilatı
- B) neft hasilatı**
- C) qaz hasilatı
- D) yanar şist hasilatı
- E) kömür hasilatı

283) Sual: Abşeron İR-da ətraf mühitin çirklənməsində, tullantıların yayılmasında öz təsirini göstərən amillər:

- A) iqtisadi amillər
- B) təbii coğrafi amillər**
- C) sosial amillər
- D) demoqrafik amillər
- E) hüquqi amillər

284) Sual: Abşeron İR-nun iri şəhərlərində orta sutkalıq qatılıq həddini keçən maddələr:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) azot 4- oksid və toz**
- C) karbon oksidi
- D) kükürd anhidridi
- E) benzopiren

285) Sual: Abşeron İR-da ekoloji gərginliyi artıran səbəblərdən biridir:

- A) üzümçülüüyün inkişafı
- B) avtomobil nəqliyyatının inkişafı**
- C) tərəvəzçiliyin inkişafı
- D) elektrik dəmir yollarının inkişafı
- E) dəniz nəqliyyatının inkişafı

286) Sual: Abşeron İR-da sənaye müəssisələri tikilərkən nəzərə alınmayan və nəticədə ekoloji normativləri pozan başlıca səbəb:

- A) Xəzər dənizinin təsiri
- B) hakim küləklərin istiqaməti**

- C) müasir texnoloji qurğular
- D) yağıntılarm miqdarı
- E) buludluluq

287) Sual: Abşeron İR-da təbii göllərin çirklənmə mənbələridir:

- A) suvarma suları
- B) məişət çirkabları**
- C) yüngül sənaye
- D) zeytun yağı istehsalı
- E) broyler quşçuluğu

288) Sual: Abşeron İR-da təbii göllərin başlıca çirkləndiriciləri :

- A) doğru cavab yoxdur
- B) neft məhsulları və üzvi birləşmələr**
- C) quşçuluq komplekslərinin çirkab suları
- D) suvarma suları
- E) balıq emalı müəssisələrinin çirkab suları

289) Sual: Abşeron İR-da yerləşən göllərin ətraf mühitə təsirinin mənfi ekoloji nəticələridir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) torpaqların deqredasiyası və şoranlaşması**
- C) sulara balıqşılığın inkişafı
- D) göllərin rekreasiya əhəmiyyətli olması
- E) suların suvarma əhəmiyyətli olması

290) Sual: Abşeron İR-da başlıca ekoloji problemlərdən biridir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) torpaqların çirklənməsi**
- C) meşələrin məhvi
- D) biomüxtəlifliyin qorunması
- E) balıqçılığın inkişafı

291) Sual: Abşeron İR torpaqlarında qatılıq və fon həddini ötüb keçən elementlər:

- A) flüor, bor, manqan, gümüş
- B) qurğuşun, kadmiy, mis, sink**
- C) vanadiy, beriliy, dəmir
- D) dəmir, qalay, civə
- E) azot, yod, bor, qalay

292) Sual: Abşeron İR-da yerləşən zərərli tullantıların təsirinin aradan qaldırılması üçün lazımdır:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) tullantıların utilizasiyası və zərərsizləşdirilməsi**
- C) tullantıların basdırılması
- D) tullantı yaradan müəssisələrin cərimələnməsi
- E) tullantı yaradan müəssisələrin bağlanması

293) Sual: Abşeron İR torpaqlarının başlıca çirklənmə mənbəsidir:

- A) palçıq vulkanı tullantıları
- B) neft sənayesi tullantıları**
- C) toxuculuq sənayesi tullantıları
- D) yeyinti sənayesi tullantıları
- E) saxsı qablar zavodu tullantıları

294) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda ekoloji problemlərin yaranmasına təsir edən əsas təbii amillərdən deyil:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) antropogen amillər ;**
- C) vulkanizm ;
- D) gəloji quruluş;
- E) fizcoğrofi xüsusiyyət;

295) Sual: Kiçik Qafqaz regionunun təbii sərvətlərindən qeyri-səmərəli istifadəsinin yaratdığı ekoloji problemlər:

- A) doğru cavab yoxdur.

- B) torpaq-bitki örtüyünün və təbii su mənbələrinin çirklənməsi ;
- C) atmosferin, göllərin və toprağın çirklənməsi;
- D) yeraltı suların, bitki örtüyünün və Gəncəçayın çirklənməsi;
- E) relyefin dəyişməsi və Göygölün çirklənməsi;

296) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda tikinti materialları və digər qeyri-filiz hasilatı rayonlarında yaranan ekoloji problem:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) təbii landşaftın deqreiasiyası;
- C) suların çirklənməsi;
- D) meşələrin qırılması;
- E) atmosferin çirklənməsi;

297) Sual: Kiçik Qafqaz regionunda ekoturizmin inkişafı üçün əlverişlidir:

- A) Zəligöl ətrafı.
- B) Göy-göl ətrafı ;
- C) Qaragöl ətrafı;
- D) Ağgöl ətrafı;
- E) Alagöllər ətrafı;

298) Sual: Azərbaycanda Göygöl, Qızılağac və Bəsitçay coğrafi obyektlərini birləşdirən əlamət?

- A) körfəzlərdir
- B) qoruqlardır
- C) kurort mərkəzləridir
- D) çaylardır
- E) göllərdir

299) Sual:Türyançay qoruğunda qorunur?

- A) Dəmirağac və qovaq
- B) Ardıc və saqqız ağacları
- C) Şabalıdyarpaq palıd və ardıc
- D) Fısdıq və çinar

E) Vələs və palıd

300) Sual: Abşeron iqtisadi rayonunda (İR) ekoloji gərginliyə səbəb olan başlıca sənaye sahəsi:

A) mebel istehsalı

B) neft hasilatı və emalı

C) yüngül sənaye

D) yeyinti sənayesi

E) tikiş trikotaj istehsalı

301) Sual: Atmosferə atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə 1-ci yerdə olan iqtisadi rayon:

A) Lənkərandır

B) Abşerondur

C) Gəncə-Qazaxdır

D) Arandır

E) Naxçıvandır

302) Sual: Abşeron İR-da torpaqların sıradan çıxması səbəblərindən biridir:

A) meyvəçilik

B) sürüşmələr

C) palçıq vulkanları

D) küləklər

E) axar sular

303) Sual: Abşeron İR-da yeraltı suların səviyyəsinin qalxması səbəb olmuşdur:

A) doğru cavab yoxdur

B) şoranlıqların artmasına

C) yeni göllərin yaranmasına

D) su basma hallarına

E) səth sularının çirklənməsinə

304) Sual: Kür-Araz regionunda ekoloji problemlərin yaranmasına təsir edən təbii amillər:

A) bitki örtüyü.

B) geoloji quruluşu,yarımsəhra və quruçöl iqlim;

C) dağətəyi relyef;

D) mülayim-isti iqlim;

E) rütubətlənmə əmsalı;

305) Sual:Kür-Araz regionunda xarakterik eroziya növüdür:

A) doğru cavab yoxdur.

B) irriqasiya eroziyası;

C) səth eroziyası;

D) külək eroziyası;

E) su eroziyası;

306) Sual:Kür-Araz regionunun başlıca su mənbələridir:

A) Ağgöl və Göyçay çayı;

B) Kür və Araz çayları.

C) yeraltı sular;

D) Sarısu və Hacıqabul gölləri;

E) bulaq suları;

307) Sual:Kür-Araz regionunda şoranlaşmanın qarşısının alınması üçün aparılan tədbirlər sisteminə aiddir: 1. Tuqay meşələrinin kəsilməsi; 2. Suvarma kanallarının betonlaşdırılması; 3. Pambıqçılığın geniş inkişafı; 4. Kollektor-drenaj şəbəkəsinin genişləndirilməsi; 5. Parkların salınması; 6. Meliorativ tədbirlər.

A) 3, 4, 5.

B) 2, 4, 6;

C) 1,2,6;

D) 1,3, 5;

E) 2,3, 5;

308) Sual:Kür-Araz regionunda nadir heyvan növləri qorunur:

A) doğru cavab yoxdur.

- B) Şirvan və Ağgöl milli parklarında;
- C) Turyançay qoruğunda;
- D) Qarayazı qoruğunda;
- E) Mingəçevir su anbarında;

309) Sual:Kür-Araz regionunda torpaqların başlıca antropogen çirklənmə mənbəyidir:

- A) qaz hasilatı.
- B) neft hasilatı;**
- C) taxılçılığın inkişafı;
- D) şəkər istehsalı tullantıları ;
- E) yod-brom istehsalı;

310) Sual:Şəki Zaqatala İR-da ən çox çirklənmiş çaydır:

- A) Kişçay
- B) Filizçay**
- C) Mazım
- D) Talaçay
- E) Dəmiraparançay

311) Sual:Şəki Zaqatala İR-da külək eroziyasma təsadüf edilir:

- A) dağətəyi sahələrdə
- B) Acınohur**
- C) Qanıx Əyriçay vadisində
- D) Nialdağda
- E) Böyük Qafqazın cənub yamaclarında

312) Sual:Şəki Zaqatala İR-da əkin sahələrinin ekoloji problemləridir:

- A) növbəli əkin
- B) kimyalaşdırma**
- C) meyvəçiliyin inkişafı
- D) üzvü gübrələrdən istifadə

E) suvarma

313) Sual:Şəki Zaqatala İR-da ekoloji vəziyyəti gərginləşdirən amillərdəndir:

A) doğru cavab yoxdur

B) kurort turizmin inkişafı

C) qərzəkli meyvəçiliyin inkişafı

D) təbii resurslardan səmərəli istifadə

E) meyvə tərəvəz konservi müəssisələri

314) Sual:Kür-Araz regionunda torpaqların yararsız vəziyyətə düşməsinin antropogen səbəblərindəndir:

A) quru subtropik meyvəçilik.

B) suvarma əkinçiliyinin geniş inkişafı;

C) heyvandarlığın inkişafı;

D) tuqay meşələrinin azalması;

E) iqlimdəki dəyişkənlik;

315) Sual:Kür-Araz regionunun başlıca ekoloji problemi:

A) yağıntılıların azlığı.

B) şoranlaşma;

C) sürüşmə;

D) eroziya;

E) tuqay meşələri;

316) Sual:Kür-Araz regionu torpaqlarının kimyəvi çirklənmə səbəbləri:

A) bitki örtüyünün məhvədir .

B) pestisid və gübrələrdən geniş istifadədir;

C) suvarmada yeraltı suların istifadədir;

D) torpaqlarda aparılan meliorativ tədbirlər;

E) torpaqların səmərəsiz istifadədir;

317) Sual: Ekoloji amillər nəzərə alınmaqla gələcəkdə Şəki Zaqatala İR-da inkişaf etdiriləsi planlaşdırılan sənaye sahələridir:

- A) qara metallurgiya,neft emalı
- B) əlvan metallurgiya,kimya**
- C) yüngül,yeyinti
- D) toxuculuq,tikiş
- E) mebel,gön dəri

318) Sual:Şəki Zaqatala İR-da ekzogen proseslərin yaratdığı ekoloji problemdir:

- A) çayların ağır metallarla çirkləndirilməsi
- B) torpaq bitki örtüyünün deqredasiyası**
- C) meşə meliorasiya
- D) aqromeliorasiya
- E) fitomeliorasiya

319) Sual:Şəki Zaqatala İR-da atmosfer hövzəsinə hansı tərkibli tullantılar daha çox atılır ?

- A) ağır metallar
- B) qaz və maye formalı**
- C) toz formalı
- D) maye formalı
- E) toz və maye formalı

320) Sual:Şəki Zaqatala İR-da eroziya proseslərinin sürətlənməsi səbəbləri aşağıdakılardır: 1)meşələrin qırılması, 2)fitomeliorasiya, 3)ağacların yamac boyu daşınması 4)aqromeliorasiya 5)meşələrdən otlaq kimi istifadə 6)meşə bərpa işləri

- A) 4,5,6
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,4
- D) 2,3,4
- E) 3,4,5

321) Sual:Gələcəkdə Şəki Zaqatala İR-da inkişafı nəzərdə tutulan və ekoloji mühitə ciddi zərər vuran sənaye shəsidir:

- A) mebel istehsalı
- B) dağ mädən**

- C) ipəkçilik
- D) toxuculuq
- E) qara metallurgiya

322) Sual:Şəki Zaqatala İR-nun mövcud ekoloji vəziyyətinə və insan sağlamlığına ciddi zərər vuran mənbələrdən biridir:

- A) Balakən konserv müəssisəsi
- B) Qəbələ RLS**
- C) Şəki ipək kombinatı
- D) Zaqatala fərdi təmizləmə müəssisəsi
- E) Şəki kərpic zavodu

323) Sual:Kür-Araz regionunda torpaqların şoranlaşmasının başlıca səbəbləri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) suvarma və qrunut sularının səthə yaxşılığı;**
- C) üzümçülüyn inkişafı;
- D) quru subtropik meyvəçiliyin inkişafı;
- E) taxılçılığın inkişafı;

324) Sual:Kür-Araz regionunda Mingəçevir su anbarının tikilməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) torpaqların şoranlaşması və tuqay meşələrin kəsilməsi;**
- C) əkin sahələrinin azalması;
- D) pambıq əkinlərinin azalması;
- E) tikintilərin su altında qalması;

325) Sual:Kür çayında baş verən daşqınların mənfi ekoloji nəticələri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) torpaqların su altında qalması və vurduğu iqtisadi ziyandır ;**
- C) neft hasilatının yüksəlməsidir ;
- D) təbiətdən səmərəli istifadənin təşkilidir;
- E) bəndvurma işlərinin səmərəliliyidir;

326) Sual:Kür-Araz regionunda ekoloji şəraitə mənfi təsir göstərmişdir:

- A) Ağgölün milli parka çevrilməsi.
- B) Tuqay meşələrin məhvi;**
- C) Kür çayında gəmiçilik;
- D) şəkər çuğunduru istehsalı;
- E) Sarısu gölündə balıqçılığın inkişafı;

327) Sual:Kür-Araz regionunda səhralaşma və bataqlıqlaşmaya qarşı aparılan mübarizə tədbirlərinə aiddir:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) fitomeleorativ tədbirləri genişləndirmək ;**
- C) suvarma sistemini təkmilləşdirmək;
- D) rekultivasiya aparmaq;
- E) neft hasilatını azaltmaq;

328) Sual:Şəki-Zaqatala İR-da ekoloji vəziyyətin gərginləşməsinə səbəb olan təbii amillər?

- A) düzən meşələr
- B) iqlim və relyef amili**
- C) dağ gölləri
- D) meşə resursları
- E) dağ-çəmən landşaftı

329) Sual:Şəki Zaqatala İR-da ekoloji mühitə ciddi təsir vuran selli çaylardır:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Kürmük,Dəmiraparan, Şin**
- C) Mazım,Əyriçay
- D) Əyriçay,Qanıx,Balakənçay
- E) Filizçay,Mazım

330) Sual:Şəki Zaqatala İR-da təbii ekoloji mühitə zərər vuran ekzogen proseslər:

- A) doğru cavab yoxdur

- B) sellər
- C) zəlzələ
- D) vulkan fəaliyyəti
- E) tektonik proses

331) Sual:Şəki Zaqatala İR-da ən mühüm ekoloji problem yaradan amillərdən biridir:

- A) torpq kadastrı
- B) torpaq eroziyası**
- C) torpaq meliorasiyası
- D) torpaq rekultivasiyası
- E) fitomeliorasiya

332) Sual:Şəki Zaqatala İR-da ekoloji problem yaradan təbii amillər:

- A) meyvəçiliyin inkişafı
- B) daşqın və sürüşmələr**
- C) meşə bərpa işləridir
- D) antropogen fəaliyyətdir
- E) heyvandarlığın inkişafıdır

333) Sual:Şəki Zaqatala İR-da eroziya proseslərinin inkişafının mənfi ekoloji nəticələridir:

- A) yeraltı suların səviyyəsinin qalxması
- B) yarpaqların yaranması**
- C) sürüşmə
- D) dərələrin yaranması
- E) qobuların yaranması

334) Sual:Şəki-Zaqatala İR-dakı yay otlaqlarında eroziya proseslərinin sürətlənməsinin başlıca səbəbləri:

- A) meşələrin qırılması
- B) heyvandarlığın inkişafı və antropogen təzyiq**
- C) əkinçiliyin inkişafı
- D) qərzəkli meyvəçiliyin inkişafı

E) camışçılığın inkişafı

335) Sual:Şəki Zaqatala İR-nin dağlıq sahələrində daha çox rast gəlinən və təbii ekoloji mühitə mənfi təsir göstərən proseslərdəndir:

A) torpaqlarda drenajların çəkilməsi

B) torpaq sürüşmələri

C) meşə bərpa işləri

D) torpaqların rekultivasiyası

E) çay sahillərinin bərkidilməsi

336) Sual: Respublika meşə fondunun neçə faizi Lənkəran regionunun payına düşür:

A) 13,3%-i.

B) 14,5%-i ;

C) 20%-i;

D) 18%-i;

E) 15,5%-i;

337) Sual:Lənkəran ovalığında ekoloji problem yaradan səbəblərdəndir:

A) doğru cavab yoxdur.

B) düzən meşələrinin məhvi;

C) suvarma kanallarının çəkilməsi ;

D) çayçılığın inkişafı;

E) sitrus meyvəçiliyinin inkişafı;

338) Sual:Lənkəran regionunda ekoloji problemlərin yaranmasına təsir göstərən təbii amillərdəndir:

A) doğru cavab yoxdur.

B) iqlim, fizcoğrafi xüsusiyyətlər və zəlzələlər ;

C) iqlim amili ;

D) yağıntılar;

E) vulkanizm;

339) Sual:Lənkəran regionunda dağətəyi meşələrinin qırılması səbəb olmuşdur:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) eroziya və sürüşməyə ;**
- C) şoranlaşmaya ;
- D) torpağın fiziki xassələrinin dəyişməsinə;
- E) mikroiqlim dəyişməsinə ;

340) Sual: Kiçik Qafqaz reqlionunda yerləşən qoruqlar?

- A) Qaragöl və Ağgöl
- B) Göy-göl və Qaragöl**
- C) Qarayazı və Hirkan
- D) Bəsitçay və Şirvan
- E) Göy-göl və Ordubad

341) Sual: Quba-Xaçmaz İR-da antropogen təzyiqlin artması və nəticədə ekoloji mühitə mənfi təsirin səbəbləridir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) turizmin inkişafı**
- C) mədəni landşaftlar
- D) sənayenin intensiv inkişafı
- E) meyvəçiliyin inkişafı

342) Sual: Quba Xaçmaz İR-da torpaqların sıradan çıxmasının başlıca səbəbləri:

- A) aqrotexniki işlərdir
- B) eroziyadır**
- C) meliorasiyadır
- D) deflyasiyadır
- E) fitomeliorasiyadır

343) Sual: Quba Xaçmaz İR-da sürüşmə və sellərin mənfi ekoloji nəticələridir: 1)torpaq qatının pozulması,2)torpağın münbitliyinin artması,3)bitki örtüyünün məhv olması,4)landşaftların zənginləşməsi,5)geniş sahələrin yararsızlaşması,6)torpaqda məhsuldarlığın artması

- A) 1,5,6
- B) 1,3,5**

- C) 1,2,4
- D) 2,4,6
- E) 3,5,6

344) Sual: Xanbulançay su anbarının tikintisinin mənfi ekoloji nəticələri:

- A) sellərin zəifləməsi.
- B) meşə fondunun məhvi ;**
- C) eroziyanın zəifləməsi;
- D) şoranlaşma ;
- E) daşqın ;

345) Sual:Lənkəran regionunun Xəzər sahili torpaqlarının sıradan çıxmasının səbəbləri:

- A) torpaqların əkilməsi.
- B) Xəzərin səviyyəsinin qalxması;**
- C) meşələrin məhvi;
- D) heyvanat aləminin təsiri ;
- E) iqlim amili;

346) Sual:Lənkəran regionunda tərəvəçiliyin sürətli inkişafının yaratdığı ekoloji problemlər:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) torpaqlarda zəhərli kimyəvi maddələrin və ağır metalların toplanmasına ;**
- C) torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə ;
- D) meşələrin kütləvi məhvi ;
- E) torpağın məsaməliliyinin artmasına ;

347) Sual:Lənkəran regionunun təbii ekosistemlərinə antropogen təsirlər səbəb olmuşdur:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) torpaq və bitki örtüyünün deqredasiyasına;**
- C) bitkilərin növ tərkibinin zənginləşməsinə ;
- D) torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- E) şoranlaşmaya;

348) Sual: Kiçik Qafqaz reğıonu üçün səciyyəvi olan təbii ehtiyatlardan hansıları tükənən və bərpa olunmayıandır? 1.Meşə 4. Dəmir filizi 2.Polimetal filizləri 5. Torpaq 3. Su 6.Alunit

- A) 3,5,6
- B) 2,4,6**
- C) 1,2,3
- D) 2,3,5
- E) 3,4,5

349) Sual:Kür-Araz ovalığıında şoranlaşmış və təkrar şoranlaşmış ərazilərin genişlənməsinin səbəbləri? 1.yeraltı suların səthə yaxın olması 2. yağıntının buxarlanmadan çox olması 3.suvarmanın düzgün aparılmaması 4. tektonik hərəkətlərin intensivliyi

- A) 2,4
- B) 1,3**
- C) 1,2
- D) 2,3
- E) 3,4

350) Sual: Quba Xaçmaz İR-da ekoloji vəziyyətə mənfi təsir edərək texnogen landşaft formalaşdıran əsas amillər:

- A) torf hasilatı
- B) neft hasilatı**
- C) yanar şist hasilatı
- D) qaz hasilatı
- E) kömür hasilatı

351) Sual: Quba Xaçmaz İR-nm təbii su hövzələrinin çirklənmə səbəbləridir: 1)sənaye tullantı suları,2)meşə suvarma işləri,3)məişət tullantı suları,4)meyvəçilikdə suvarma suları,5)ekoturizmin inkişafı,6)yeraltı sular

- A) 2,4,6
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,4
- D) 2,3,4
- E) 3,4,5

352) Sual: Quba Xaçmaz İR-nın torpaq örtüyünə mənfi ekoloji təsir göstərən təbii ekzogen prosesləridir: 1)zəlzələ,2)sel,3)tektonik proseslər,4)sürüşmə,5)vulkan fəaliyyəti,6)eroziya

- A) 3,5,6
- B) 2,4,6**
- C) 1,2,5
- D) 1,3,5
- E) 3,4,6

353) Sual: Quba Xaçmaz İR-da torpaq dağıdıcı proseslərin qarşısının alınmasının ən effektiv yoludur:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) fitomeliorativ tədbirlər**
- C) rekultivasiya tədbirləri
- D) deflyasiya
- E) infiltrasiya

354) Sual: Quba Xaçmaz İR-da meşələrin məhvi səbəb olur: 1)sel,sürüşmə və eroziyaya,2)heyvanat aləminin saymm artmasma,3)insanların həyat şəraitinin yaxşılaşmasına,4)fauna və flora növlərinin məhvinə,5)bulaqların qurumasına,6)bulaqların çoxalmasına

- A) 2,5,6
- B) 1,4,5**
- C) 1,2,3
- D) 2,4,6
- E) 3,5,6

355) Sual: Yalama Nabran zonasında turizmin inkişafının mənfi ekoloji nəticəsidir:

- A) düzən meşə sahələrinin artması
- B) meşələrin deqredasiyası və sahil zonasının ekoloji vəziyyətinin pisləşməsi**
- C) həyat şəraitinin yaxşılaşması
- D) əhalinin əmək vərdişlərinin dəyişməsi
- E) sahil zonasında çimərliklərin və iaşə obyektlərinin artması

356) Sual:Lənkəran regionunda təbii komplekslərin mühafizəsi məqsədi ilə yaradılmış qoruqlar?

- A) doğru cavab yoxdur .
- B) Hirkan və Qızılağac ;**
- C) Təngərud və Hirkan ;
- D) Qızılağac və Bəndovan ;
- E) Burovar və Hirkan;

357) Sual:Lənkəran regionunda relik bitkilərin mühafizə olunduğu qoruqdur:

- A) Xvalin.
- B) Hirkan;**
- C) Züvən ;
- D) Bəndovan;
- E) Gürgün;

358) Sual: Quba Xaçmaz İR-da atmosfərə daha çox atılan zərərli tullantılardır:

- A) his və qurum
- B) qaz və maye formalı**
- C) toz formalı
- D) maye formalı
- E) toz və maye formalı

359) Sual: Quba Xaçmaz İR-da torpaqlarm deqredasiyaya uğrama səbəblərindən biridir:

- A) meliorasiya
- B) sürüşmə**
- C) fitomeliorasiyaya
- D) deflyasiya
- E) infiltrasiya

360) Sual: Quba Xaçmaz İR-da torpaq ehtiyatlarma mənfi ekoloji zərər vuran səbəblərdəndir:

- A) fitomeliorasiya
- B) sel**

- C) deflyasiya
- D) aqromerasiya
- E) rekultivasiya

361) Sual: Naxçıvan regionunda ekoloji problemlərin səbəblərindən biridir?

- A) qrunt sularının səviyyəsi.
- B) faydalı qazıntıların istismarı;**
- C) taxılçılığın inkişafı;
- D) meşələrin yoxluğu;
- E) yağıntıların çoxluğu;

362) Sual: Naxçıvanda ekoloji durumu gərginləşdirən təbii amillərdəndir?

- A) heyvanat aləmi.
- B) geoloji quruluş ;**
- C) kotinental iqlim ;
- D) yarımsəhra iqlim;
- E) bitki örtüyü;

363) Sual: Naxçıvan torpaqlarının ekoloji vəziyyətinə mənfi təsir göstərən amillərdən biridir?

- A) fitomeliorasiya.
- B) eroziya ;**
- C) quraqlıqlaşma;
- D) səhrələşmə;
- E) suvarma;

364) Sual: Naxçıvanın rekreasiya və ekoturizm əhəmiyyətli əraziləri:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) milli park, Təbiət qoruğu və tarixi abidələr ;**
- C) dağlıq sahələr;
- D) meşə sahələri;
- E) su anbarları ətrafi;

365) Sual: Naxçıvan torpaqlarında eroziya prosesini sürətləndirən amillərdən deyil?

- A) fiziki aşınmanın intensivliyi;
- B) zəngin bitki örtüyü.**
- C) yarımsəhra iqlimi;
- D) dağlıq relyefi ;
- E) heyvandarlığın inkişafı;

366) Sual:Kür-Araz ovalığında torpaqların şoranlaşmasına səbəb olmayan amil?

- A) suvarma kanallarında beton örtüklərin olmaması
- B) növbəli əkin sisteminin tətbiq olunması**
- C) suvarmanın düzgün aparılmaması
- D) torpağın tərkibində asan həll olunan duzların olması
- E) mümkün buxarlanmanın çox olması

367) Sual: Dağlıq Şirvan İR-nm ekoloji mühitinə mənfi təsir göstərən proseslərdir: 1)yüngül sənayenin inkişafı,2)taxılçılığın inkişafı,3)eroziya,4)sürüşmə,5)vulkan fəaliyyəti,6)sel və daşqın

- A) 2,3,5
- B) 3,4,6**
- C) 1,3,5
- D) 2,4,5
- E) 1,2,6

368) Sual: Dağlıq Şirvan İR-nin atmosfer hövzəsində rast gəlinən tullantılardandır:

- A) karbohidrogenlər
- B) toz,karbon,azot və kükürd oksidləri**
- C) benzopirenlər
- D) xlor və flor birləşmələri
- E) ammonyak,toz və ağır metallar

369) Sual: Dağlıq Şirvan İR-nm torpaq örtüyünün ekoloji vəziyyətinə mənfi təsir edir:

- A) vulkan fəaliyyəti
- B) heyvandarlıq, meşələrin qırılması, əkinçilikdə kimyalaşdırma**
- C) rütubət miqdarı
- D) bostançılığın intensiv inkişafı
- E) qara metallurgiya tullantıları

370) Sual: Dağlıq Şirvan İR-da ekoloji gərginlik yaradan proseslərdir:

- A) vulkan fəaliyyəti
- B) sel və eroziya**
- C) deflyasiya
- D) meşə meliorasiya
- E) fitomeliorasiya

371) Sual: Dağlıq Şirvan İR-da ekoloji gərginlik yaradan endogen proseslərdir:

- A) küləklər
- B) zəlzələ**
- C) insan fəaliyyəti
- D) vulkan fəaliyyəti
- E) iqlim dəyişkənliyi

372) Sual: Dağlıq Şirvan İR-da ekoloji duruma mənfi təsir göstərən amillərdəndir:

- A) təbii landşaftların zənginləşdirilməsi
- B) turizmin inkişafı**
- C) taxılçılığın inkişafı
- D) suların kompleks istifadə
- E) torpaqların rekultivasiyası

373) Sual: Naxçıvanda dağ-mədən sənayesinin inkişafının yaratdığı ekoloji problemlərdəndir?

- A) meşələrin məhvi.
- B) torpaq-bitki örtüyünün dağılması və çirklənməsi ;**
- C) Naxçıvançayın çirklənməsi;

- D) Arpaçayın çirklənməsi;
- E) Araz su anbarının çirklənməsi;

374) Sual: Naxçıvanın ekoloji-coğrafi şəraitinin gərginləşməsinin başlıca səbəbi hansıdır?

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) blokada vəziyyətində olması;**
- C) İranla həmsərhəd olması ;
- D) əsas ərazidən ayrı düşməsi;
- E) yağıntılıların artması;

375) Sual:Kür-Araz ovalığında şoranlaşmaya qarşı əsas mübarizə tədbirləri?

- A) torpaqların dincə qoyulması
- B) Torpaqların yuyulması və kollektor-drenaj şəbəkəsinin çəkilməsi**
- C) rekultivasiya aparılması və terraslaşdırma
- D) yamaclarda terrasların düzədilməsi və ağaclar əkilməsi
- E) meşə zolağının salınması və beton bəndlər çəkilməsi

376) Sual: Dağlıq Şirvan İR-da ekoloji problemlərin yaranmasının başlıca təbii amilləridir:

- A) kimya sənayesinin inkişafı
- B) fizcoğrafi xüsusiyyət və geoloji quruluş**
- C) antropogen fəaliyyət növləri
- D) heyvandarlığın intensiv inkişafı
- E) üzümçülüyn inkişafı

377) Sual: Dağlıq Şirvan İR-da ekoloji sistemin dayanıqlığının yüksəlməsinə təkan vermişdir:

- A) yeyinti sənayesinin inkişafı
- B) qoruqların yaranması**
- C) antropogen fəaliyyət
- D) aqromeliorasiya
- E) heyvandarlığın inkişafı

378) Sual: Naxçıvanda yaradılmış Milli park və onun yaranma tarixi hansıdır?

- A) Culfa – 2005-ci il.
- B) Ordubad – 2003-cü il ;**
- C) Sədərək- 1995-ci il;
- D) Şərur – 1999-cu il;
- E) Şahbuz – 2000-ci il ;

379) Sual: Naxçıvanda yaradılmış Dövlət Təbiət qoruğu və onun yaranma tarixi hansıdır?

- A) Ordubad – 2008-cü il.
- B) Şahbuz – 2003-cü il ;**
- C) Şərur – 2000-ci il;
- D) Kəngərli – 2005-ci il;
- E) Sədərək - 2007-ci il;

380) Sual: Naxçıvan şəhərində atmosferin çirklənmə mənbələri hansılardır?

- A) yeyinti sənayesi;
- B) avtomobil nəqliyyatı və tikinti materialları istehsalı ;**
- C) yüngül sənaye;
- D) məişət tullantıları;
- E) yeyinti sənayesi;

381) Sual: Dağlıq Şirvan İR-da torpaqların deqredasiyası səbəblərindəndir

- A) rekultivasiya işləri
- B) sürüşmələr**
- C) fitomeliorasiya
- D) aqrotexniki tədbirlər
- E) vulkan fəaliyyəti

382) Sual: Dağlıq Şirvan İR-nın təbii su mənbələrinin ekoloji vəziyyətinə mənfi təsir göstərir:

- A) yüngül sənaye
- B) antropogen amillər**

- C) əkinçiliyin inkişafı
- D) heyvandarlığın inkişafı
- E) üzümçülük

383) Sual: Azərbaycanca ekoloji baxımdan ən gərgin region hansıdır?

- A) Naxçıvan.
- B) Abşeron ;**
- C) Kiçik Qafqaz;
- D) Böyük Qafqaz;
- E) Lənkəran;

384) Sual: Abşeron regionunda ekoloji problemin yaranması başlanmışdır?

- A) metallurgiya sənayesinin inkişafından sonra.
- B) neft hasilatından sonra ;**
- C) neft emalından sonra;
- D) neft daşınmasından sonra;
- E) yeyinti sənayesinin inkişafından sonra;

385) Sual: Abşeron regionunda ekoloji problemlərin yaranma səbəblərindən biridir?

- A) yüngül sənayesi tullantıları.
- B) kimya sənayesi tullantıları;**
- C) maşınqayırma sənayesi tullantıları;
- D) qara metallurgiya sənayesi tullantıları;
- E) yeyinti sənayesi tullantıları;

386) Sual: Abşeron regionunda başlıca çirklənmə mənbələri:

- A) heyvandarlıq təsərrüfatı tullantıları.
- B) avtomobil nəqliyyatı və sənaye tullantıları ;**
- C) kənd təsərrüfatı;
- D) yüngül və yeyinti sənayesi tullantıları ;
- E) maşınqayırma sənayesi tullantıları ;

387) Sual: Abşeron regionunu daha çox çirkləndirən maddə:

- A) maye formalı tullantılar;
- B) karbohidrogenlər.**
- C) xlordur;
- D) bərk tullantılar;
- E) toksik tullantılar;

388) Sual: Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələridir:

- A) maşınqayırma sənayesi çirkab suları.
- B) neft məhsulları və məişət çirkab suları ;**
- C) kimya sənayesib çirkab suları ;
- D) metallugiya sənayesi çirkab suları;
- E) yeyinti sənayesi çirkab suları;

389) Sual: Abşeron regionunda ətraf mühitə daha çox ziyan vuran sənaye müəssisələri:

- A) meşə və ağac emalı sənayesi.
- B) yanacaq- energetika ;**
- C) qara metallurgiya ;
- D) yeyinti sənayesi;
- E) yüngül sənaye ;

390) Sual: Naxçıvan ərazisində bitki və heyvanat aləminin nisbətən kasıb olmasının səbəbi?

- A) denudasiya prosesləri
- B) iqlimin kəskin-kontinental olması**
- C) iqlimin mülayim-kontinental olması
- D) relyefin mürəkkəbliyi
- E) su ehtiyatlarının zənginliyi

391) Sual: Abşeron iqtisadi rayonunda ətraf mühitə zərər vuran sənaye sahələrindən biridir:

- A) saxsı qablar zavodu

- B)** kimya və neft kimya sənayesi
- C) meyvə-tərəvəz konservi istehsalı
- D) toxuculuq
- E) mebel istehsalı

392) Sual: Abşeron İR-da atmosferin tozla çirklənməsinin başlıca mənbələrindən biridir:

- A) gil hasilatı
- B)** sement istehsalı
- C) azbest istehsalı
- D) kərpic istehsalı
- E) mişardaşı istehsalı

393) Sual: Abşeron İR-da atmosfer çirklənməsində 1-ci olan şəhər:

- A) doğru cavab yoxdur
- B)** Bakıdır
- C) Sumqayıtdır
- D) Xırdalandır
- E) Xızıdır

394) Sual: Abşeron İR-da ətraf mühitə zərər vuran hasilat sənaye sahələrindən biridir:

- A) torf hasilatı
- B)** neft hasilatı
- C) qaz hasilatı
- D) yanar şist hasilatı
- E) kömür hasilatı

395) Sual: Abşeron İR-nun iri şəhərlərində orta sutkalıq qatılıq həddini keçən maddələr:

- A) doğru cavab yoxdur
- B)** azot 4 oksid və toz
- C) karbon oksidi
- D) kükürd anhidridi

E) benzopiren

396) Sual: Abşeron regionunda ekoloji vəziyyətin gərginləşmə səbəblərindəndir?

A) tikintinin inkişafı.

B) sənayenin, nəqliyyatın yüksək inkişafı ;

C) iqlim şəraiti;

D) kənd təsərrüfatının yüksək inkişafı ;

E) yeyinti və yüngül sənayenin yüksək inkişafı;

397) Sual: Abşeron regionunun torpaqları çirklənmişdir:

A) doğru cavab yoxdur.

B) kimya və neft sənayesi tullantıları ilə ;

C) yüngül sənayesi tullantıları ilə;

D) yeyinti sənayesi tullantıları ilə;

E) toxuculuq sənayesi tullantıları ilə ;

398) Sual: Abşeron regionunda atmosferə daha çox tullantı atan mənbə:

A) dəniz nəqliyyatıdır.

B) avtomobil nəqliyyatıdır ;

C) kimya sənayesidir ;

D) qara metallurgiyadır;

E) maşınqayırma ;

399) Sual: Abşeron regionunda sulardan səmərəli istifadə yoludur:

A) doğru cavab yoxdur.

B) dövriyyə su sistemi yaradıb tətbiq etmək ;

C) suvarma sularına qənaət etmək;

D) sudan istifadəni məhdudlaşdırmaq;

E) əhaliyə verilən suyun miqdarını azaltmaq;

400) Sual: Abşeron regionunun ekoturizm əhəmiyyətli sahəsi:

A) doğru cavab yoxdur.

B) şimal hissəsi ;

C) cənub hissəsi;

D) qərb hissəsi;

E) şərq hissəsi;

401) Sual: Abşeron İR-da ekoloji gərginliyin artması səbəbləri:

A) meşələrin məhvi

B) urbanizasiya və demoqrafik gərginlik

C) əhalinin qeyri bərabər yerləşməsi

D) hündürmərtəbəli binalar

E) kənd təsərrüfatının ifrat kimyalaşdırılması

402) Sual: Abşeron İR-da ətraf mühitin çirklənməsində,tullantıların yayılmasında öz təsirini göstərən amillər:

A) iqtisadi amillər

B) təbii coğrafi amillər

C) sosial amillər

D) demoqrafik amillər

E) hüquqi amillər

403) Sual: Abşeron regionunda məhdud təbii resurslardandır:

A) tikinti resursları.

B) su resursları ;

C) bitki resursları;

D) torpaq resursları;

E) yanacaq resursları ;

404) Sual: Abşeron regionunda bitki və heyvanat aləminin mühafizəsi məqsədi ilə yaradılmış Milli parklar?

A) Qobustan və Dənizkənarı.

B) Abşeron və Altıağac;

C) Qobustan və Altıağac;

- D) Dənizkənarı və Şirvan;
- E) Abşeron və Qobustan;

405) Sual: Abşeron iqtisadi rayonunda (İR) ekoloji gərginliyə səbəb olan başlıca sənaye sahəsi:

- A) mebel istehsalı
- B) neft hasilatı və emalı**
- C) yüngül sənaye
- D) yeyinti sənayesi
- E) tikiş trikotaj istehsalı

406) Sual: Atmosferə atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə 1-ci yerdə olan iqtisadi rayon:

- A) Lənkərandır
- B) Abşerondur**
- C) Gəncə-Qazaxdır
- D) Arandır
- E) Naxçıvandır

407) Sual: Abşeron İR-da ekoloji gərginliyi artıran səbəblərdən biridir:

- A) üzümçülüyün inkişafı
- B) avtomobil nəqliyyatının inkişafı**
- C) tərəvəzçiliyin inkişafı
- D) elektrik dəmir yollarının inkişafı
- E) dəniz nəqliyyatının inkişafı

408) Sual: Aran İR – da ekoloji problemlərin yaranma səbəblərindəndir:

- A) tikiş – trikotaj istehsalı
- B) kənd təsərrüfatının intensiv inkişafı**
- C) toxuculuğun inkişafı
- D) mebel istehsalı
- E) quru subtropik meyvəçiliyin inkişafı

409) Sual: Aran İR – da torpaqların çirklənmə səbəblərindən biridir.

A) toxuculuq sənayesi.

B) neft hasilatı

C) meyvəçiliyin inkişafı

D) enerjetikanın inkişafı

E) qaz formalı tullantılar

410) Sual: Aran İR – da ətraf mühiti qaz və toz formulu tullantılarla çirkləndirən başlıca sənaye sahələri. 1. enerjetika 2. əlvan metallurgiya 3. kimya 4. yüngül sənaye 5. mebel istehsalı 6. tikinti materialları istehsalı

A) 2,4,5

B) 1,3,6

C) 1,4,6

D) 2,3,4

E) 3,4,5

411) Sual: Aran İR – nın kənd təsərrüfatında suvarma əkinçiliyinin inkişafının mənfi ekoloji nəticələridir:

A) fitomeliorasiya

B) irriqasiya eroziyası

C) meliorasiya

D) irriqasiya

E) meyvə bağlarının quruması

412) Sual: Aran İR – da ən mühüm ekoloji problemlərdən biridir:

A) aqromeliorativ tədbirlər

B) torpağın şoranlaşması

C) torpaqların meliorasiyası

D) torpaq bərpa işləri

E) torpaq irriqasiyası

413) Sual: Aran İR – da atmosferin çirklənmə səbəbləridir:

A) doğru cavab yoxdur

- B)** sənaye və avtomobil nəqliyyatı
- C) kənd təsərrüfatı
- D) mənzil – kommunal təsərrüfatı
- E) su nəqliyyatı

414) Sual: Aran İR – da ətraf mühitə ən çox zərər vuran təsərrüfat sahələrindən biridir:

- A) ayaqqabı istehsal müəssisəsi
- B)** DRES – lər
- C) cihazqayırma müəssisələri
- D) yüngül sənaye
- E) gəmiqayırma sənayesi

415) Sual: Aran İR – da atmosfer havasına atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə öndədir:

- A) Salyan şəhəri
- B)** Mingəçevir şəhəri
- C) Şirvan şəhəri
- D) Yevlax şəhəri
- E) Bərdə şəhəri

416) Sual: Aran İR – nın atmosfer havasında orta qatılıq həddindən yüksəkdir:

- A) hidrogen – sulfidin miqdarı
- B)** tozun miqdarı
- C) aerosolun miqdarı
- D) hisin miqdarı
- E) benzol miqdarı

417) Sual: Aran İR – da yerləşən iri sənaye şəhərlərində ətraf mühitə daha çox tullantı atan təsərrüfat sahəsidir:

- A) bağçılıq təsərrüfatı
- B)** nəqliyyat təsərrüfatı
- C) metallurgiya sənayesi
- D) Üzümçülük təsərrüfatı

E) kimya sənayesi

418) Sual: Aran İR – da ətraf mühitə ən çox tullantı atan sənaye şəhəridir:

A) İmişli şəhəri

B) Mingəçevir şəhəri

C) Şirvan şəhəri

D) Yevlax şəhəri

E) Bərdə şəhəri

419) Sual: Aran İR – da gedən təbii – ekzogen proseslərdən biridir:

A) aqromeliorasiya

B) səhralaşma

C) deflyasiya

D) irriqasiya

E) fitomeliorasiya

420) Sual: Aran İR – da səhralaşma prosesinin başlıca səbəbləridir

A) səpələnən radiasiya

B) rütubət çatışmazlığı, buxarlanmanın çoxluğu

C) rütubət bolluğu

D) ifrat buludluluq

E) zəngin meşə örtüyü

421) Sual: Aran İR – da çirklənmiş, korlanmış, dağılmış torpaqların bərpaı üçün tələb olunur:

A) irriqasiya

B) rekultivasiya

C) meliorasiya

D) aqromeliorasiya

E) deflyasiya

422) Sual: Aran İR – da iri sənaye şəhərləri ətrafında torpaqların ağır metallarla çirklənməsi səbəb olur:

- A) irriqasiyanın intensivləşməsinə
- B) bitki örtüyünün kasıblaşmasına**
- C) meşə bərpa işlərinin ləngiməsinə
- D) yaşıllıqların artmasına
- E) bitkilərin fotosintez prosesinə

423) Sual: Aran İR ərazisindəki göllərin ekoloji vəziyyətinin pisləşməsinə təsir göstərir:

- A) göllər ətrafında ekoturizmin zəif inkişafı
- B) lillənmə və bitki köklərinin toplanması**
- C) sudan suvarmada istifadə
- D) su hövzələrində düşən yağıntılar
- E) sulara balıqçılığın inkişafı

424) Sual: Aran İR – dan axan çayların su anbarları vasitəsi ilə tənzimlənməsinin mənfi ekoloji nəticələrindən biridir:

- A) çaylarda daşqınların azalması
- B) tuqay meşələrinin məhvi**
- C) balıqçılıq təsərrüfatının məhvi
- D) idman kompleksinin ləğvi
- E) çaylarda daşqınların artması

425) Sual: Aran İR – da ekoloji problemlərin yaranmasına təkan verən təbii amillərdir:

- A) sıx meşə örtüyü
- B) fizcoğrafi xüsusiyyət və ekzogen proseslər**
- C) intensiv yağıntılar
- D) səpələnən radiasiyanın çoxluğu
- E) antropogen amillər

426) Sual: Aran İR – da pambıqçılığın intensiv inkişafının yaratdığı mənfi ekoloji nəticələrdəndir:

- A) torpaqlara üzvi gübrələrin verilməsi
- B) torpaqların kimyəvi çirklənməsi**
- C) torpaqların suvarılması

D) torpaqlarda meliorasiya tədbirləri

E) torpaqların yuyulması

427) Sual: Aran İR ərazisindən axan və ən çox çirklənməyə məruz qalan çayı:

A) Göyçay çayı

B) Kür çayı

C) Tərtərçay

D) Türyançay

E) Bolqarçay

428) Sual: Aran İR – da daşqınların yaratdığı ekoloji təhlükələrdəndir 1. təkrar şoranlaşma 2. bitki örtüyünün zənginləşməsi 3. bataqlıqlaşma 4. torpağın məhsuldarlığının artması 5. torpağın lillə örtülməsi 6. tuqay meşələrinin bərpası

A) 2,4,6

B) 1,3,5

C) 2,3,4

D) 1,2,6

E) 4,5,6

429) Sual:Gəncə Qazax İR – da ekoloji problemlərin yaranmasına təkan verən təbii amillərdir:

A) insan amili

B) relyef və geoloji quruluş

C) sənayenin inkişafı

D) Kür suyundan səmərəli istifadə

E) kartofçuluğun inkişafı

430) Sual: Abşeronun Xəzər sahilləri daha çox çirklənmişdir?

A) kimyəvi aktiv maddələrlə.

B) neft, fenol və bakteriyalarla ;

C) qələvilərlə ;

D) turşularla;

E) səthi aktiv maddələrlə;

431) Sual: Azərbaycanca dağ-mədən sənayesinin inkişafı ilə əlaqədar ekoloji problemlərin yaranması hansı dövrdən başlamışdır?

- A) XXI əsrin əvvəllərindən.
- B) XX əsrin II yarısından;**
- C) XIX əsrin I yarısından;
- D) XIX əsrin II yarısından;
- E) XX əsrin I yarısından;

432) Sual: Dağ-mədən sənayesinin daha çox mənfi ekoloji təsir göstərdiyi təbii komponentidir:

- A) üzüm bağları.
- B) torpaq örtüyü ;**
- C) bitki örtüyü;
- D) hava hövzəsi;
- E) əhəlinin şəxsi təsərrüfatı;

433) Sual: Dağ-mədən sənayesi rayonlarında torpaq-bitki örtüyü aşağıdakı mənfi ekoloji təsirlərə məruz qalır:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) torpaq-bitki örtüyü deqredasiyaya uğrayır ;**
- C) meşələr kolluqlarla əvəz olunur;
- D) torpaqlardan səmərəli istifadə olunur;
- E) rekultivasiyaya ehtiyac qalmır ;

434) Sual: Naxçıvanda dağ-mədən işlərinin aparıldığı və təbii mühitə daha çox ziyan filiz mədənləri aşağıdakılardır:

- A) doğru cavab yoxdur.
- B) Gümüşlü və Parağaçaay ;**
- C) Darıdağ və Ağdərə;
- D) Şahtaxtı və Nehrəm;
- E) Ordubad və Ağdərə;

435) Sual: Dağ-mədən sənayesinin mənfi ekoloji nəticələrini aradan qaldırmaq tədbirləri siyahısına daxildir:

- A) doğru cavab yoxdur.

- B)** sükurların kompleks və ya təkrar emalı;
- C) hasilatın məhdudlaşdırılması;
- D) hasilatın artırılması;
- E) təbii resurslardan intensiv istifadə;

436) Sual: Qeyri-filiz hasilatı rayonlarında ətraf mühitin mühafizəsinin təmini tədbirlərindəndir:

- A) doğru cavab yoxdur .
- B)** rekultivasiya və fitomeliorasiya;
- C) hasilatın kompleksliliyi ;
- D) hasilatın genişləndirilməsi;
- E) aqrotexniki tədbirlər;

437) Sual:Gəncə - Qazax İR – da ətraf mühitə zərər vuran sənaye sahəsidir:

- A) maşınqayırma sənayesi
- B)** dağ – mädən sənayesi
- C) yüngül sənaye
- D) yeyinti sənayesi
- E) şərabçılıq

438) Sual:Gəncə - Qazax İR – da ekoloji mühitə ciddi zərər vuran sənaye sahələrindən biridir:

- A) yeyinti sənayesi
- B)** əlvan metallurgiya
- C) toxuculuq sənayesi
- D) mebel istehsalı
- E) çini qablar zavodu

439) Sual:Gəncə - Qazax İR – da atmosferi tozla daha çox çirkləndirən sənaye sahəsidir:

- A) cihazqayırma sənayesi
- B)** tikinti materialları istehsalı
- C) yüngül sənaye
- D) mebel istehsalı

E) elektrotexnika sənayesi

440) Sual:Gəncə - Qazax İR – da atmosferə zərərli tullantı atan təsərrüfat sahəsidir:

A) gön – dəri istehsalı

B) nəqliyyat

C) kənd təsərrüfatı

D) elektrotexnika sənayesi

E) avtomobilqayırma

441) Sual:Gəncə - Qazax İR – da atmosferə atılan tullantılar daha çox hansı mənşəlidir?

A) toz və his

B) qaz və maye

C) maye

D) toz

E) aerosol

442) Sual:Gəncə - Qazax İR – da faydalı qazıntıların istismarının mənfi ekoloji nəticələridir:

A) sulardan istifadənin optimallaşdırılması

B) torpaqların deqradasiyası

C) meşə meliorasiya

D) torpaqların rekultivasiyası

E) torpaqdan səmərəli istifadə

443) Sual:Gəncə - Qazax İR – da dağ – mədən sənayesinin ətraf mühitə vurduğu zərərin nəticəsidir.

A) doğru cavab yoxdur

B) torpaq eroziyası

C) torpaq rekultivasiyası

D) torpaq meliorasiya

E) torpaq irriqasiyası

444) Sual:Gəncə - Qazax İR – da ən çox çirklənməyə məruz qalan şəhərdir:

- A) Tovuz
- B) Gəncə**
- C) Naftalan
- D) Şəmkir
- E) Qazax

445) Sual:Gəncə - Qazax İR – da təbii resursların hasilatı, daşınması və emalı prosesində ətraf mühitə ekoloji baxımdan vurulan ziyanlar hansı dəyişikliyə səbəb olur:

- A) daşınma xərcləri artır
- B) təbii mühit komponentləri korlanır**
- C) faydalı qazıntıdan kompleks istifadə edilir
- D) torpaq resurslarının mühafizəsi təmin olunur
- E) müasir texnologiyalar tətbiq olunur

446) Sual:Gəncə - Qazax İR – da sənaye sahələrinin və nəqliyyatın ətraf mühitə vurduğu zərərin mənfi ekoloji nəticələri: 1. torpaq deqradasiyası 2. torpaq meliorasiyası 3. biomüxtəlifliyin pozulması 4. əhalinin fəaliyyət sahəsinin optimallaşmasına 5. su ehtiyatlarının çirklənməsi

- A) 2,4,5
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,3
- D) 2,3,4
- E) 3,4,5

447) Sual:Gəncə - Qazax İR – da yerləşən Daşkəsən dağ-mədən hasilatı sahəsinin tullantı sularının daha çox çirkləndirdiyi çaylar:

- A) İncəçay
- B) Qoşqarçay**
- C) Şəmkirçay
- D) Gəncəçay
- E) Zəyəmçay

448) Sual:Gəncə - Qazax İR ərazisindən axan Qoşqarçayın suyunda qatılıq həddini dəfələrlə ötüb keçən hansı kimyəvi elementdir?

- A) sink

- B) dəmir**
- C) mis
- D) qurğuşun
- E) kadimiy

449) Sual:Gəncə - Qazax İR – da faydalı qazıntıların hasilatı hansı mənfi ekoloji nəticələrə səbəb olur? 1. torpağın aşınması 2. torpağın strukturunun qorunması 3. eroziyaya 4. torpağın aqromerasiyasına 5. torpaq sürüşməsinə

- A) 1,4,5
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,4
- D) 2,3,4
- E) 3,4,5

450) Sual:Gəncə - Qazax İR – da ekoloji gərginliyə məruz qalaraq tam çirklənmiş ərazilərdir: 1. Daşkəsən filizsaflaşdırma kombinatı ətrafı 2. alunit hasilatı laylarının ərazisi 3. Gədəbəy mis hasilatı laylarının ərazisi 4. Şəmkir mis yatağı ətrafı 5. Ağstafa sink yatağı ətrafı

- A) 1,4,5
- B) 1,2,3**
- C) 1,3,5
- D) 2,4,5
- E) 2,3,5

451) Sual:Gəncə - Qazax İR – da texnogen pozulmuş torpaqların yayıldığı ərazilərdən biridir:

- A) Ceyrançöl ərazisi
- B) Gəncə Gil Torpaq kombinatının şlamları altında qalan torpaq sahələri**
- C) Hacıkənd ətrafı
- D) Gəncə yeyinti sənaye müəssisələrinin tullantıları altında qalan torpaqlar
- E) Xoşbulaq yaylağı

452) Sual:Gəncə – Qazax İR ərazisində yaranan məişət çirkab suların çirkləndirdiyi əsas çaylardır:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Kür, Gəncəçay, Şəmkirçay**

- C) Zəyəmçay, İncəçay, Kürmükçay
- D) Tovuzçay, Əsrəkçay
- E) İncəçay, Əsrəkçay, Qaraçay

453) Sual:Gəncə - Qazax İR – da antropogen təzyiqə məruz qalan göldür:

- A) Şamlıgöl
- B) Göygöl**
- C) Zəligöl
- D) Maralgöl
- E) Qaragöl

454) Sual:Gəncə - Qazax İR – dan axan və ən çox çirklənmiş tranzit çaylardır:

- A) Qoşqarçay, Gəncəçay
- B) Kür, Ağstafaçay**
- C) Şəmkiçay, İncəçay
- D) Tovuzçay, Əsrəkçay
- E) Zəyəmçay, Gəncəçay

455) Sual:Gəncə - Qazax İR ərazisində meşələrin qırılmasının mənfi ekoloji nəticələridir:

- A) yağıntının artması
- B) eroziya, sel, sürüşmə artır**
- C) əkin sahələri genişlənir
- D) kserofit bitkilərin inkişafı zəifləyir
- E) fitomeliorasiya tədbirlərinin aparılması

456) Sual:Gəncə - Qazax İR – da təbii komplekslərin mühafizəsi üçün yaradılmış təbiət qoruqlarıdır:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Qarayazı, Göy-göl, Eldar şamı**
- C) Maralgöl, Xoşbulaq, Çinarlı
- D) Qaragöl, Hacıkənd, Samux
- E) Qarmaqvarı şam, Ceyrançöl, Xallı

457) Sual:Gəncə - Qazax İR – da ətraf mühitin vəziyyətinin ekoloji normalara uyğunlaşdırılması məqsədi ilə tələb olunur:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) təbiətdən istifadənin idarə olunması və tənzimlənməsi**
- C) istehsal sahələrinin genişləndirilməsi
- D) faydalı qazıntılardan eninə istifadə
- E) qara və əlvan metallurgiya müəssisələrinin genişləndirilməsi

458) Sual:Gəncə - Qazax İR – da rekreasiya ehtiyatlarından intensiv istifadə səbəb olur

- A) əhali aclıq çəkir
- B) rekreasiya ərazilərinə antropogen təzyiq artır**
- C) ətraf mühitdən kompleks istifadə olunur
- D) təbii komplekslərdən səmərəli istifadə olunur
- E) ekoloji mühit normalaşır

459) Sual:Gəncə Qazax İR – da ekoloji mühitə ciddi zərər vuran təbii prosesdir:

- A) insan fəaliyyəti
- B) zəlzələlər**
- C) təbiətdən səmərəli istifadə
- D) dağəmələgəlmənin sabitləşməsi
- E) palçıq vulkanı

460) Sual: Dağ-mədən hasilatı rayonlarında ətraf mühitin mühafizəsi tədbirlərindən deyil:

- A) kompleks emal və təkrar istehsal;
- B) doğru cavab yoxdur .**
- C) rekultivasiya;
- D) fitomeliorasiya;
- E) meşə meliorasiya;

461) Sual: Azərbaycanda “Ekoloji təhlükəsizlik haqqında” qanun qəbul olunmuşdur?

- A) 2000-ci ildə

- B)** 1999-ci ildə
- C) 1996-ci ildə
- D) 1997-ci ildə
- E) 1998-ci ildə

462) Sual: Azərbaycanca “Ətraf mühitin mühafizəsi” haqqında qanun qəbul edilmişdir?

- A) 2000-ci ildə
- B)** 1999-cu ildə
- C) 1996-ci ildə
- D) 1997-ci ildə
- E) 1998-ci ildə

463) Sual: Azərbaycanca “Atmosfer havasının mühafizəsi” haqqında qanun qəbul edilmişdir?

- A) 2000-ci ildə
- B)** 2001-ci ildə
- C) 1997-ci ildə
- D) 1998-ci ildə
- E) 1999-cu ildə

464) Sual: Azərbaycanca “Əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında” qanun qəbul edilmişdir?

- A) 1999-cu ildə
- B)** 1997-ci ildə
- C) 1995-ci ildə
- D) 1996-ci ildə
- E) 1998-ci ildə

465) Sual: Azərbaycanca “Su təchizatı və tullatı sular haqqında” qanun qəbul edilmişdir?

- A) 1998-ci ildə
- B)** 1999-cı ildə
- C) 1995-ci ildə
- D) 1966-ci ildə

E) 1997-ci ildə

466) Sual:“İstehsalat və məişət tullantıları haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir?

A) 2005-ci ildə

B) 1998-ci ildə

C) 1995-ci ildə

D) 1996-cı ildə

E) 1997-ci ildə

467) Sual: Azərbaycan Respublikasının Cinayət məəcəlləsinin hansı maddələri ekoloji cinayətlərə həsr olunmuşdur?

A) 130-170-ci maddələri

B) 247-261-ci maddələri

C) 112-135-ci maddələri

D) 105-156-ci maddələri

E) 101-205-ci maddələri

468) Sual: Azərbaycanda radiasiya fonu yüksək olan ərazilərdəndir ?

A) Naxçıvan

B) Abşeron yarımadası

C) Arazboyu düzənliklər

D) Acınohur

E) Lənkəran regionu

469) Sual: Azərbaycanda dağ-mədən sənayesinin inkişafı ilə əlaqədar daha çox ekoloji gərginliyə məruz qalmışdır:

A) Füzuli rayonu;

B) Daşkəsən rayonu.

C) Şahbuz rayonu;

D) Gədəbəy rayonu;

E) İsmayilli rayonu;

470) Sual: Dağ-mədən sənayesinin tullantılarından daha çox çirklənmiş çay:

- A) Köndələnçaydır.
- B) Qoşqarçaydır;**
- C) Filizçaydır;
- D) Gəncəçaydır;
- E) Tərtərçaydır;

471) Sual: Dağ-mədən sənayesinin inkişafının mənfi ekoloji təsir göstərdiyi inzibati rayonlardandır :

- A) doğru cavab yoxdur .
- B) Gədəbəy, Kəlbəcər və Laçın;**
- C) Şəki, Qəbələ və Qax;
- D) Füzuli, Qubadlı və Şuşa ;
- E) Oğuz, Culfa və Quba;

472) Sual: Dağ-mədən sənayesinin Abşeronda yaratdığı ekoloji problemdir:

- A) doğru cavab yoxdur .
- B) torpaqların deqredasiyası ;**
- C) meşələrin məhvi;
- D) təbii göllərin çirklənməsi;
- E) əkin sahələrinin azalması;

473) Sual: Abşeron regionunda ekoloji gərginliyi aradan qaldırmağın ən perspektivli yolu?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) tullantısız və az tullantılı texnoloqiyalara keçmək**
- C) istehsal həcmi azaltmaq
- D) zərərli istehsal sahələrini Abşerondan köçürmək
- E) ətraf mühitə ziyan vuran istehsal sahələrini bağlamaq

474) Sual: Abşeronda atmosfer havasının çirklənməsinin əsas mənbələri?

- A) yeyinti sənayesi və neft hasilatı.
- B) neft-kimya və avtomobil nəqliyyatı**
- C) yeyinti və yüngül sənaye

D) maşınqayırma və boru kəmər nəqliyyatı

E) dəmir yol nəqliyyatı, cihazqayırma

475) Sual: Abşeron regionunda hansı növ elektrik stansiyası tikmək ekoloji baxımdan ziyanlıdır?

A) qazla işləyən İEM

B) AES

C) külək ES

D) külək ES

E) qazla işləyən İES

476) Sual: Abşeronda atmosfer havasının çirklənməsinin əsas mənbələri? 1. Avtomobil nəqliyyatı 4. Neftayırma zavodları 2. Neft-kimya-müəssisələri 5. Yüngül sənaye 3. Yeyinti sənaye 6. Dəniz yolu nəqliyyatı

A) 4,5,6

B) 1,2,4

C) 1,3,4

D) 2,3,6

E) 3,4,5

477) Sual: Azərbaycanın iri sənaye şəhərlərində ekoloji problemlərin yaranma səbəbləri:

A) heyvandarlığın inkişafı.

B) sənaye və nəqliyyatın inkişafıdır;

C) tikintinin inkişafıdır;

D) əhəlinin səmərəli yerləşməsidir;

E) əkinçiliyin inkişafıdır;

478) Sual: Bakı şəhərində ekoloji problemləri yaratmışdır:?

A) metal emalı tullantıları.

B) neft hasilatı, emalı və neft-kimya sənayesi tullantıları ;

C) yeyinti sənayesi tullantıları;

D) maşınqayırma sənayesi tullantıları;

E) kənd təsərrüfatında tətbiq olunan pestisidlər;

479) Sual: Mingəçevir şəhərində ekoloji vəziyyəti gərginləşdirən çirklənmə mənbəyi:

A) doğru cavab yoxdur.

B) energetika müəssisəsi;

C) toxuculuq kombinatı;

D) kənd təsərrüfatı maşınqayırma müəssisəsi;

E) rezin məmulatları zavodu;

480) Sual: Sumqayıt şəhərində ekoloji problemlərin yaranma səbəbi:

A) doğru cavab yoxdur.

B) kimya sənayesinin inkişafıdır;

C) maşınqayırmanın inkişafıdır ;

D) yüngül sənayenin inkişafıdır;

E) qara metallurgiyanın inkişafıdır ;

481) Sual:Şirvan şəhərində ekoloji vəziyyəti gərginləşdirən çirklənmə mənbəyi:

A) elektrotexnika zavodu

B) energetika müəssisəsi

C) toxuculuq kombinatı

D) kənd təsərrüfatı maşınqayırma müəssisələri

E) rezin məmulatları zavodu

482) Sual: Azərbaycanda Bakı, Sumqayıt, Daşkəsən şəhərləri üçün ümumi olan və ətraf mühitə ziyan vuran sənaye sahəsi?

A) cihazqayırma

B) qara metallurgiya

C) elektrotexnika

D) neft-kimya

E) neft maşınqayırması

483) Sual: Abşeronda hansı növ elektrik stansiyası tikmək ekoloji cəhətdən daha sərfəlidir?

A) mazutla işləyən İES

- B) külək elektrik stansiyası
- C) geotermal elektrik stansiyası
- D) su elektrik stansiyası
- E) qabarma elektrik stansiyası

484) Sual: Yuxarı Qarabağ İR- da ekoloji vəziyyəti gərginləşdirən təbii amillərdir:

- A) yüksək olmayan dağlar
- B) fizcoğrafi xüsusiyyət və geoloji quruluş
- C) insan amili
- D) işğal amili
- E) düzənliklər

485) Sual: Hazırda Yuxarı Qarabağ İR – da yaranmış ekoloji problemlərin başlıca səbəbi:

- A) yeraltı sülardan istifadə
- B) işğal və təbii resursların dağıdılması
- C) təbii resursların kompleks istifadəsi
- D) bol günəş enerjisi
- E) yağıntılar

486) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – nın təbii su mənbələrinin başlıca çirklənmə səbəbləridir:

- A) ərinti qaz suları
- B) sənaye və məişət çirkab suları
- C) suvarma suları
- D) rekreasiya məqsədilə istifadə
- E) yağıntı suları

487) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – da torpaq eroziyasının səbəblərindən biridir

- A) dolu düşməsi
- B) hərbi texnikanın hərəkəti
- C) yeraltı sular
- D) meşə meliorasiya

E) rekultivasiya

488) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – da torpaqların sıradan çıxmasının antropogen səbəblərindən biridir:

A) küləklər

B) hərbi texnika və silahlardan intensiv istifadə

C) güclü yağışlar

D) yeraltı suların səthə çıxması

E) günəş radiasiyası

489) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – nin işğalının mənfi ekoloji nəticələridir:

A) meşə bərpa işlərinin yüksəlməsi

B) təbii landşaftların deqradasiyası

C) antropogen landşaftların azalması

D) mədəni landşaftların yaranması

E) torpaqlardan səmərəli istifadə

490) Sual: Yuxarı Qarabağın işğal altındakı ərazilərdə ətraf mühitin müasir vəziyyəti səciyyələnir:

A) doğru cavab yoxdur

B) ekosistemlərin tənəzzülü

C) mədəni landşaftların bərpası

D) torpaq – bitki ehtiyatlarından səmərəli istifadə

E) fitomeliorativ tədbirlərin optimallaşdırılması

491) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – nin ekoloji mühitinə vurulan zərərlərdən biridir:

A) irriqasiya

B) qiymətli ağac növlərinin məhvi

C) baleneoloji ehtiyatlardan səmərəli istifadə

D) fitomeliorativ tədbirlər

E) rekultivasiya

492) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – da meşələrin məhvinin mənfi ekoloji nəticələridir:

- A) zoosenozların inkişafı
- B) heyvanat aləminin məhvi və eroziya**
- C) əhalinin yanacaq təminatı
- D) kənd təsərrüfatının inkişafı
- E) fitosenozların inkişafı

493) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – da Ermənistanın həyata keçirdiyi ekoloji terrorun nəticəsidir:

- A) torpaq meliorasiyası
- B) təbii komplekslərin məhvi**
- C) mədəni landşaftların yaranması
- D) meşə bərpa işləri
- E) torpaq rekultivasiyası

494) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – da ətraf təbii komplekslərə mənfi ekoloji təsirlərin nəticəsidir:

- A) yeraltı suların kompleks istifadəsi
- B) kurort – rekreasiya sərəvətlərinin məhvi**
- C) mineral suların istifadəsi
- D) meşə meliorasiyası
- E) torpaq meliorasiyası

495) Sual: Yuxarı Qarabağ İR – nın təbii resurslarından intensiv istifadənin mənfi ekoloji nəticələridir 1. fitomeliorasiya 2. eroziya 3. rekultivasiya 4. bitki və heyvanat aləminin məhvi 5. irriqasiya

- A) 1.5
- B) 2.4**
- C) 1.2
- D) 2.3
- E) 4.5

496) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR – nın müasir ekoloji durumunu kəskinləşdirən başlıca amildir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Erməni işğalı**

- C) təbiətdən səmərəli istifadə
- D) təbii resurslardan kompleks istifadə
- E) su resurslarının mühafizəsi

497) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR – da ekoloji vəziyyəti gərginləşdirən təbii ekzogen amillərdir:

- A) palçıq vulkanları
- B) fizcoğrafi şərait və geoloji quruluş**
- C) zəlzələ
- D) vulkan fəaliyyəti
- E) tektonik proseslər

498) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR – da məhv edilən və ekoloji durumu kəskinləşdirən amillərdəndir:

- A) meşə meliorasiya
- B) çinar və qırmızı palıd ağaclarının məhvi**
- C) meliorasiya
- D) İstisu mineral sularının qablaşdırılması
- E) tullantıların təkrar istifadəsi

499) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR- da ekoloji vəziyyəti gərginləşdirən təbii endogen amildir:

- A) sel
- B) zəlzələ**
- C) günəş radiasiyası
- D) axar sular
- E) eroziya

500) Sual: Azərbaycanda SES-in yaradılmasının ətraf mühitə mənfi ekoloji təsiri hansılardır?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) şoranlaşma və tuqay meşələrinin məhvdir**
- C) iqlimə təsiridir
- D) torpaq eroziyasıdır
- E) sürüşmənin intensivləşməsidir

501) Sual: Neft emalı və neft-kimya sənayesinin zərərli tullantıları və onların təsirinə məruz qalan şəhər ?

- A) makroelementlər və Sumqayıt
- B) qaz formalı tullantılar və Bakı**
- C) bərk formalı tullantılar və Sumqayıt
- D) ağıt metallar və Gəncə
- E) mikroelementlər və Bakı

502) Sual: Neft emalı və neft-kimya sənayesinin zərərli tullantıları aşağıdakılardır? 1.Karbon qazı 4.Ağır metallar 2.Kükürd qazı 5.Azot və xlor qazı 3.Mikroelementlər 6. Karbohidrogenlər

- A) 2,5,6
- B) 1,2,6**
- C) 1,3,5
- D) 2,4,6
- E) 3,5,6

503) Sual: Azərbaycanda enerjetikanın inkişafı üçün hansı yeni ucuz mənbələrdən istifadə etmək olar və bu mənbələrin üstün cəhəti?

- A) günəş, dəniz cərəyanları-Xəzər sahilində il boyu fəaliyyət göstərir
- B) külək, günəş-ekoloji cəhətdən təmizdir**
- C) uran, torf-ehtiyatları çoxdur
- D) daş kömür, yanar şist-uçuz enerji verirlər
- E) qabarma-çəkilmə, külək-Xəzərdə daha güclüdür

504) Sual: Kəlbəcər – Laçın İR – da təbii resurslardan istifadənin mənfi ekoloji aspektləridir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) eroziya, texnogen pozulma**
- C) torpaq rekultivasiyası
- D) fitomeliorasiya
- E) meşə meliorasiya

505) Sual: Kəlbəcər – Laçın İR – da təbii komplekslərin mühafizəsi üçün yaradılmış qoruqlardır:

- A) Qarayazı, Maralgöl
- B) Qaragöl, Bəsitçay**
- C) Göy-göl, Korçay
- D) Qubadlı, Bəndovan
- E) Ağgöl, Turyançay

506) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR –da faydalı qazıntıların kor təbii mənimsənilməsi ekoloji mühitə ciddi zərər vurmaqla hansı təbii prosesləri intensivləşdirmişdir. 1. deflyasiya 2. eroziya 3. abraziya 4. sürüşmə, sel 5. ekzazasiya 6. uçqun

- A) 1,3,5
- B) 2,4,6**
- C) 1,2,3
- D) 2,3,4
- E) 4,5,6

507) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR – nın işğalı səbəb olmuşdur:

- A) təbiətdən səmərəli istifadəyə
- B) kurort – rekreasiya resurslarının talan edilməsinə**
- C) meşə bərpa işlərinə
- D) rekultivasiyaya
- E) istisu kurortunun bərpasına

508) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR ərazisindən axan və ən çox çirklənməyə məruz qalan tranzit çaylardır:

- A) Qaraçay, Quruçay
- B) Oxçuçay, Bazarçay**
- C) Həkəri, Köndələnçay
- D) Tərtərçay, Quruçay
- E) Xaçınçay, Qarqarçay

509) Sual:Kəlbəcər – Laçın İR ərazisinə Ermənistan işğalçıları tərəfindən edilən ekoloji təcavüz və ekoloji terror səbəbindən baş vermişdir:

- A) yay otlaqları bərpa edilmişdir
- B) Ekoloji tarazlıq pozulmuşdur**

- C) bitki örtüyü zənginləşmişdir
- D) heyvanat aləmi artmışdır
- E) mədəni landşaft formalaşmışdır

510) Sual:Lənkəran – Astara İR – da ətraf təbii mühitin ekoloji vəziyyətinin dəyişməsinə təsir göstərən təbii amillərdir:

- A) rekultivasiya
- B) fizcoğrafi xüsusiyyət və meteoroloji şərait**
- C) insan fəaliyyəti
- D) fitomeliorativ tədbirlər
- E) aqrotexniki işlər

511) Sual: Azərbaycanın İES-i ətraf mühitə daha çox ziyan vurur?

- A) torfla işləyəndə
- B) mazutla işləyəndə**
- C) qazla işləyəndə
- D) neftlə işləyəndə
- E) kömürlə işləyəndə

512) Sual: Azərbaycanda neft hasilatının mənfi təsir göstərdiyi ərazilərdir?

- A) Gəncə-Qazax düzü
- B) Kür-Araz ovalığı**
- C) Lənkəran ovalığı
- D) Arazboyu düzənlik
- E) Qanux-Əyriçay vadisi

513) Sual: Azərbaycanda neft və neft məhsulları ilə daha çox çirklənmiş ərazi haradır?

- A) Samur-Dəvəçi ovalığı
- B) Abşeron yarımadası**
- C) Ceyrançöl-Acınohur
- D) Lənkəran ovalığı
- E) Qarabağ düzü

514) Sual: Azərbaycanca neft emalı sənayesinin mənfi ekoloji nəticələri?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) atmosferin çirklənməsi**
- C) torpağın çirklənməsi
- D) bitki örtüyünün məhvi
- E) heyvanat aləminin məhvi

515) Sual: Azərbaycanca istifadəsi mümkün olan perspektiv ekoloji təmiz enerji mənbələri aşağıdakılardır?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) külək və günəş enerjisi**
- C) qabarma-çəkilmə enerjisi
- D) geotermal enerji
- E) su enerjisi

516) Sual: Azərbaycanca elektroenergetika sənayesinin inkişafının mənfi ekoloji nəticələrinin hiss olunduğu şəhərlər ?

- A) Şirvan, Şamaxı
- B) Şirvan, Mingəçevir**
- C) Bakı, Sumqayıt
- D) Gəncə, Naxçıvan
- E) Mingəçevir, Şəki

517) Sual: Azərbaycan neftinin ekoloji baxımdan dünyada məşhurlaşdıran əsas əlamətlər?

- A) qiymətinin ucuz olması
- B) tərkibində qatışıqların az olması**
- C) respublikanın hər yerində olması
- D) tərkibində parafinin çox olması
- E) tərkibində kükürdün konsentrasiyasının yüksək olması

518) Sual: Azərbaycanca neft emalı və neft-kimya sənayesinin mənfi ekoloji təsirlərinə məruz qalan şəhərdir?

- A) Mingəçevir

- B) Bakı
- C) Sumqayıt
- D) Gəncə
- E) Şirvan

519) Sual: Azərbaycanca kimya sənayesinin zərərli tullantılarının təsirinə daha çox məruz qalan təbii komponentdir?

- A) təbii və süni mənbələr
- B) hava hövzəsi
- C) torpaq
- D) bitki
- E) heyvanat aləmi

520) Sual: Ətraf mühiti kimya sənayesi tullantılarının mənfi təsirinə məruz qalan region və şəhər?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Abşeron və Sumqayıt şəhəri
- C) Kür-Araz və Şirvan şəhəri
- D) Abşeron və Bakı şəhəri
- E) Kiçik Qafqaz və Gəncə şəhəri

521) Sual: Kimya sənayesinin tullantılarının təsirinə məruz qalan ərazilərdir?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Abşeron və Kür-Araz ovalığı
- C) Ceyrançol-Acınohur
- D) Qarabağ və Mil düzü
- E) Samur-Dəvəçi ovalığı

522) Sual: Azərbaycanca alüminium sənayesinin inkişafını təmin edən əsas amillər və onların mənfi ekoloji cəhətləri?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) zəngin alunit ehtiyatının, ucuz enerjinin olması-ətraf mühiti daha çox çirkləndirilməsi
- C) işçi qüvvəsi ilə yüksək təminat-enerjiyə tələbat
- D) ixtisaslı kadrların çoxluğu-sudar çox istifadə

E) neft-kimya sənayesinin inkişafı-torpaqların eroziyası

523) Sual: Bakı, Gəncə və Sumqayıt şəhərlərində ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün görülməsi vacib olan tədbirlər? 1.Müəssələrdə təmizləyici qurğuların qoyulması 2. Tullantısız texnologiyaların tətbiq edilməsi 3. Şəhər ətrafında su anbarlarının yaradılması 4.Sənaye tullantılarının şəhər ətrafında basdırılması 5. Kimya sənayesi müəssələrinin sayının artması

A) 1.4

B) 1.2

C) 1.3

D) 2.4

E) 4.5

524) Sual: Kimya sənayesinin zərərli tullantıları aşağıdakılardır? 1.Benzopiren 4.Karbon qazı 2.Ağır metallar 5. Makroelementlər 3.Kükürd qazı 6. Mikroelementlər

A) 2,3,5

B) 1,3,4

C) 1,2,5

D) 2,3,6

E) 3,5,6

525) Sual: Kimya sənayesində ekoloji problemlərin həlli istiqamətləri? 1.Tullantıların qarşısını alan texnoloji proseslərin yaradılması 2.Müəssələrin istehsal yönümünü dəyişmək 3.Tullantıların zəhərləyici və çirkləndirici maddələrdən təmizlənməsi 4.Müəssisələrin ləğv edilməsi 5.Kimya sənaye müəssisələri ətrafında sanitar qoruyucu meşə zonalarının salınması

A) 4.5

B) 1.3

C) 1.4

D) 2.3

E) 2.3

526) Sual:Lənkəran – Astara İR- da ekoloji vəziyyətin gərginləşməsinə təsir göstərir:

A) sitrus meyvəçiliyinin inkişafı

B) sənaye və nəqliyyat tullantıları

C) yağıntılar

- D) temperatur şəraiti
- E) bitki və heyvanat aləmi

527) Sual:Lənkəran – Astara İR – da ekoloji gərginlik yaradan amillərdən biridir:

- A) zəngin meşə örtüyü
- B) əhali sıxlığı**
- C) çayçılığın inkişafı
- D) sitrus meyvəçiliyinin inkişafı
- E) xalçaçılığın inkişafı

528) Sual:Lənkəran – Astara İR – dan axan çayların əsas çirklənmə mənbələridir:

- A) balıq emalı suları
- B) bərk formalı tullantılar və çirkab suları**
- C) yağış suları
- D) qar ərinti suları
- E) çay emalı suları

529) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın ekoloji vəziyyətinə mənfi təsir göstərən amillərdən biridir:

- A) iqlim şəraiti
- B) Xəzərin səviyyəsinin qalxması**
- C) çayçılığın inkişafı
- D) yüngül sənayenin inkişafı
- E) meliorativ tədbirlər

530) Sual:Lənkəran – Astara İR – da Xəzərin səviyyəsinin qalxmasının göstərdiyi mənfi ekoloji təsirlərdir: 1. həyat səviyyəsinin yaxşılaşması 2. yaşayış məntəqələri və təsərrüfat sahələrinə təsirlər 3. Sahil zonalarında turizmin inkişafı 4. şəxsi təsərrüfatlara dəyən zərər 5. balıqçılığın inkişafı

- A) 1.5
- B) 2.4**
- C) 1.2
- D) 2.3
- E) 3.5

531) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın sahil ekosistemində baş verən dəyişikliklərin göstərdiyi mənfi təsirlərdəndir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) kurort – rekreasiya potensialına**
- C) balıqçılığın inkişafına
- D) bitki örtüyünə
- E) çay axınına

532) Sual:Lənkəran _ Astara İR – nın dağlıq hissəsində torpaq ekosistemində dəyən mənfi ekoloji nəticələrdəndir:

- A) rekultivasiya
- B) su eroziyası və sürüşmə**
- C) səhralaşma
- D) şoranlaşma
- E) bataqlıqlaşma

533) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın dağlıq hissəsində eroziya və sürüşmə proseslərinin intensivləşməsinin başlıca səbəbləridir 1. heyvandarlığın intensiv inkişafı 2. meşələrin qırılması 3. səth sularının miqdarının artması 4. rekultivasiya 5. meşə meliorasiya 6. irriqasiya

- A) 1,4,5
- B) 1,2,3**
- C) 1,2,4
- D) 2,3,5
- E) 3,4,5

534) Sual:Lənkəran – Astara İR – da torpaqların zəhərli kimyəvi maddələr və ağır metallarla çirklənməsinin başlıca səbəbidir:

- A) fitomeliorasiya
- B) tərəvəzçiliyin inkişafı**
- C) çayçılığın inkişafı
- D) sitrus meyvəçiliyinin inkişafı
- E) heyvandarlığın inkişafı

535) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın düzənlik hissələrində torpaqların çirklənməsinin və strukturunun pozulmasının səbəbləridir 1. kimyalaşdırma

2. aqrotexniki qaydaların pozulması 3. fitomeliorasiya 4. rekultivasiya 5. meyvəçiliyin inkişafı

A) 4.5

B) 1.2

C) 1.5

D) 2.4

E) 2.3

536) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın sahil torpaqlarına Xəzərin səviyyəsinin göstərdiyi təsirdir:

A) torpağın məhsuldarlığının artması

B) şoranlaşma

C) səhrələşmə

D) sürüşmə

E) deflyasiya

537) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın meşə fonduna vurulan ziyanların başlıca səbəbləridir:

A) milli parkların təşkili

B) yanacaq və tikinti məqsədilə istifadə

C) meşə meliorasiya

D) fitomeliorasiya

E) qoruq və yasaqlıqların təşkili

538) Sual:Lənkəran – Astara İR – nın meşə ehtiyatlarının məhv edilməsinin mənfi ekoloji nəticələridir:

A) humus qatının zənginləşməsi

B) eroziya və sürüşmə

C) yağıntıların artması

D) səhrələşmə

E) bataqlıqlaşma

539) Sual:Lənkəran – Astara İR – da ekoloji vəziyyətin gərginləşmə səbəbləridir 1. sitrus meyvəçiliyinin inkişafı 2. tərəvəzçiliyin inkişafı 3. turizmin inkişafı 4. çayçılığın inkişafı 5. xalçaçılıq

A) 1.4

B) 2.3

C) 1.2

D) 3.4

E) 4.5

540) Sual:Lənkəran – Astara İR – da ekoloji duruma mənfi təsir göstərən amillərdəndir:

A) çay emalı

B) turizmin inkişafı

C) meyvəçiliyin inkişafı

D) meşə örtüyü

E) balıqçılığın inkişafı

541) Sual:Lənkəran – Astara İR – da bitki və heyvanat aləminin mühafizəsi və turizmin inkişafı üçün yaradılmışdır:

A) Zoopark

B) Hirkan Milli Parkı

C) Züvənd yasaqlığı

D) Şirvan yasaqlığı

E) Lerik qoruğu

542) Sual:Əlvən metallurgiya sənayesinin zərərli tullantılarının təsirinə məruz qalan məntəqələr?

A) Naxçıvan və Şəki şəhəri

B) Gəncə və Daşkəsən rayonu

C) Bakı və Şirvan şəhərləri

D) Sumqayıt və Mingəçevir şəhərləri

E) doğru cavab yoxdur

543) Sual:Əlvən metallurgiya müəssisələri içərisində ətraf mühitə daha çox tullantı atır?

A) Doğru cavab yoxdur

B) Gəncə gil-torpaq kombinatı

C) Bakı əlvən metalların emalı və təkrar emalı zavodu

- D) Sumqayıt alüminium zavodu
- E) Gəncə əlvan metalların emalı zavodu

544) Sual: Azərbaycanın əlvan metallurqiya xammalı və onun hasilatının ətraf mühit komponentlərinə təsiri aşağıdakılardır?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) alunit, torpaq ehtiyatlarının deqradasiyası**
- C) boksit, hava hövzəsinin çirklənməsi
- D) nefelin, suların çirklənməsi
- E) boksit, torpaqlarının çirklənməsi

545) Sual: Azərbaycanda ən iri qara metallurqiya müəssisələri və onların tullantılarının mənfi təsirinə məruz qalan təbii komponent?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Sumqayıt boru yayma zavodu, hava və su hövzəsi**
- C) Daşkəsən saflaşdırma kombinatı, hava hövzəsi
- D) Bakı təkrar qarametal zavodu, su hövzələri
- E) Sumqayıt boru yayma zavodu. Bitki örtüyü

546) Sual: Azərbaycanda sement istehsalı hansı iqtisadi rayonun ətraf mühitinə mənfi təsir edir?

- A) Naxçıvan
- B) Abşeron**
- C) Dağlıq Şirvan
- D) Şəki-Zaqatala
- E) Kür-Araz

547) Sual: Azərbaycanda əlvan metallurqiya sənayesinin zərərli tullantılarının təsirinə daha çox məruz qalan komponentlər?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) torpaq və hava**
- C) bitki və heyvanat aləmi
- D) göllər və digər suları
- E) atmosfer və heyvanat aləmi

548) Sual: Daşkəsən filizsaflaşdırma kombinatı mənfi təsir göstərir?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) torpaq ehtiyatlarına**
- C) meşə ehtiyatlarına
- D) hava hövzəsinə
- E) dağ göllərinə

549) Sual: Daşkəsəndə dağ-mədən sənayesi tullantılarının təsir göstərdiyi su hövzəsidir?

- A) Tovuz çay
- B) Qoşqar çay**
- C) İncəçay
- D) Şəmkir çay
- E) Zəyəm çay

550) Sual:Əlvan metallurgiya sənayesinin ətraf mühitə atdığı tullantılar içərisində üsiünlük təşkil edən qazlar aşağıdakılardır? 1. kükürd 4. hidrogen-sulfat 2. xlor 5. azot 3. karbot 6.benzopiren

- A) 4,5,6
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,3
- D) 2,3,4
- E) 3,4,5

551) Sual:Gəncə gil-torpaq kombinatının bərk formalı tullantıları və onların göstərdiyi mənfi təsirləridir?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) şlamlar, torpaq örtüyünün deqradasiyası**
- C) tozlar, su hövzəsinin çirklənməsi
- D) şlamlar, atmosferin çirklənməsi
- E) tozlar, bitki örtüyünün məhvi

552) Sual: Azərbaycanda ətraf təbii mühitə mənfi təsir göstərən tikinti materialları istehsalı müəssəsidir?

- A) Bakı kərpiç zavodu

- B) Qaradağ sement zavodu
- C) Gəncə tikinti materialları kombinatı
- D) Beyləqan kərpiç zavodu
- E) Bakı azbest sement zavodu

553) Sual: Naxçıvan İR – da ətraf mühitə antropogen təzyiqin güclənməsi və texnogen landşaftların yaranma səbəbidir:

- A) təbiətdən kompleks istifadə
- B) təbii resurslarından kor təbii istifadə**
- C) təbiətdən səmərəli istifadə
- D) təbii resursların təkrar istifadəsi
- E) təbii resursların qorunması

554) Sual: Naxçıvan İR – da ekoloji problemlərin kəskinləşmə səbəblərindəndir:

- A) yeyinti sənayesi
- B) dağ - mədən sənayesi**
- C) toxuculuğun inkişafı
- D) meyvəçiliyin inkişafı
- E) şəkər çuğunduru istehsalı

555) Sual: Naxçıvan İR – da ekoloji vəziyyətin gərginləşmə səbəblərindəndir:

- A) mineral suların qablaşdırılması
- B) kənd təsərrüfatının inkişafı**
- C) yüngül sənayenin inkişafı
- D) cihazqayırma sənayesinin inkişafı
- E) xalçaçılığın inkişafı

556) Sual: Naxçıvan İR – da heyvandarlığın intensiv inkişafının mənfi ekoloji nəticələrindəndir:

- A) intensiv sellərin yaranması
- B) torpaq eroziyası**
- C) məhsuldarlığın artması
- D) bitki örtüyünün növ zənginliyinin artması

E) emal müəssisələrinin artması

557) Sual: Naxçıvan İR – da torpaq örtüyünün ekoloji vəziyyətinə mənfi təsir edir:

A) rekultivasiya

B) eroziya

C) biomüxtəliflik

D) fitomeliorasiya

E) irriqasiya

558) Sual: Naxçıvan İR – da torpaqların ekoloji vəziyyətinin pozulmasına təsir göstərir:

A) yağıntılar

B) şoranlaşma

C) meşə meliorasiya

D) rekultivasiya

E) abraziya

559) Sual: Naxçıvan İR – da torpaq eroziyasının qarşısını almaq və ekoloji düzünü yaxşılaşdırmaq tədbirləridir: 1. deflyasiya 2. fitomeliorasiya 3. mühəndisi 4. heyvandarlığı inkişaf etdirmək 5. aqrotexniki 6. şaquli şümlama

A) 2,5,6

B) 2,3,5

C) 1,2,4

D) 2,4,5

E) 3,4,6

560) Sual: Naxçıvan İR – nın təsərrüfatına zərər vuran və ekoloji durumu kəskinləşdirən səbəblərdəndir:

A) torpağın eninə şümlanması

B) sellər

C) meşə meliorasiya

D) rütubətli iqlim

E) fitomeliorasiya

561) Sual: Naxçıvan İR ərazisindən axan və ən çox çirklənmiş tranzit çaylardır:

- A) Əlincəçay, Araz
- B) Araz, Arpaçay**
- C) Gilançay, Naxçıvançay
- D) Ordubadçay, Əlincəçay
- E) Əylis, Kotan

562) Sual: Naxçıvan İR – da ekoloji problemlərin yaranma səbəblərindəndir:

- A) kömür hasilatı
- B) faydalı qazıntıların hasilatı**
- C) xalçaçılığın inkişafı
- D) duz hasilatı
- E) neft hasilatı

563) Sual: Naxçıvan İR – nın filizsaflaşdırma sahələrinin ətraf mühitə mənfi ekoloji təsirinə nəticəsidir:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) texnogen landşaftlar**
- C) mədəni landşaftlar
- D) tullantılardan təkrar istifadə
- E) təbii mühit

564) Sual: Naxçıvan İR – da dağ – mədən, tikinti, nəqliyyat və digər sahələrin inkişafının mənfi ekoloji nəticələridir: 1. torpaq fondunun pozulması 2. həyat səviyyəsinin yüksəlməsi 3. biomüxtəlifliyə dəyən ziyan 4. torpaqdan səmərəli istifadə 5. su ehtiyatlarının çirklənməsi 6 sudan səmərəli istifadə

- A) 2,4,6
- B) 1,3,5**
- C) 1,2,3
- D) 2,3,5
- E) 2,4,5

565) Sual: Naxçıvan İR – nın ekoloji vəziyyətini gərginləşdirən amillərdəndir:

- A) səmərəli iqtisadi fəaliyyət

- B)** kontinental iqlim
- C) rütubətli və küləkli iqlim
- D) coğrafi mövqe
- E) zəngin bitki və heyvanat aləmi

566) Sual: Naxçıvan İR – nın ekoloji mühitinə mənfi təsir göstərən amillərdəndir:

- A) zəngin mineral sular
- B)** sıx meşələrin olmaması
- C) meyvəçiliyin inkişafı
- D) zəngin bitki örtüyü
- E) məhsuldar torpaqlar

567) Sual: Naxçıvan İR – da ətraf mühitin və təbii komponentlərin mühafizəsi üçün lazımdır:

- A) kənd təsərrüfatında kimyalaşdırmanı genişləndirmək.
- B)** xüsusi mühafizə olunan ərazilər yaratmaq
- C) suvarmanı genişləndirmək
- D) tarixi abidələri bərpa etmək
- E) sənayeni intensiv inkişaf etdirmək

568) Sual: Abgöl milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2010-cu ildə
- B)** 2003-cü ildə
- C) 2000-ci ildə
- D) 2005-ci ildə
- E) 2007-ci ildə

569) Sual: Abşeron milli parkı yaradılmışdır:

- A) 2010-cu ildə
- B)** 2005-ci ildə
- C) 2000-ci ildə
- D) 2003-cü ildə

E) 2007-ci ildə

570) Sual: Abşeron milli parkında qorunan növlərdəndir:

- A) qaranquş
- B) su –bataqlıq quşları**
- C) kəklik
- D) qarğa
- E) qağayı

571) Sual: Abşeron milli parkında mühafizə olunan növlərdən deyil:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) kəklik**
- C) suiti
- D) sayqak
- E) su-bataqlıq

572) Sual: Adı “Qırmızı kitab”a düşən hansı növ Qara göl şəraitinə uyğunlaşdırılmışdır:

- A) ziyad
- B) Göyçə fareli**
- C) nərə balığı
- D) Xəşəm
- E) uzunburun balığı

573) Sual: Ağgöl Milli Parkında adları “Qırmızı kitab”a düşən növlərdən deyil:

- A) vəhşi qaz
- B) bildirçin**
- C) sultan toyuğu
- D) qızıl qaz
- E) turac

574) Sual: Ağgöl Milli Parkında adları “Qırmızı kitab”a düşən növlərdəndir: 1) turac; 2) qarğa; 3) sultan toyuğu; 4) bildirçin

- A) 1.5
- B) 1.3**
- C) 2.4
- D) 4.5
- E) 2.5

575) Sual:Ağgöl Milli Parkında adları “Qırmızı kitab”a düşən növlərdən deyil:

- A) vəhşi qaz
- B) bildirçin**
- C) sultan toyuğu
- D) qızıl qaz
- E) turac

576) Sual:Ağgöl milli parkının yaradılmasının başlıca məqsədi:

- A) doğru cavab yoxdur
- B) su quşlarının kütləvi yuvasalma və qışlama yerləri olan su-bataqlıq ekosisteminin mühafizəsi**
- C) bataqlıq bitkilərinin artırılması və mühafizəsi
- D) endemik bitki və quş növlərinin mühafizəsi
- E) köçəri quşların yem təchizatı

577) Sual:Ağgöl Milli Parkında qorunan və adları “Qırmızı kitab”a salınan quş növləridir: 1) qızıl qaz; 2) qırqovul; 3) qarğa; 4) turac; 5) göyərçin

- A) 3.5
- B) 1.4**
- C) 2.3
- D) 3.4
- E) 2.5

578) Sual: Azərbaycan Konstitusiyasının ekologiya üzrə qəbul olunmuş maddələri aşağıdakılardır?

- A) maddə 21,35,102
- B) maddə 14,39.78**
- C) maddə 12, 20, 80

D) maddə 17,35, 90

E) maddə 25, 38, 110

579) Sual:Dəniz-kənarı Milli Park neçənci ildə yaradılmışdır ?

A) 20 dekabr 1999-cu ildə

B) 29 dekabr 1998-ci ildə

C) 1 yanvar 2000-ci ildə

D) 5 fevral 2004-cü ildə

E) 15 iyun 2003-cü ildə

580) Sual: Endemik ağac növü hansı qoruqda mühafizə olunur ?

A) Qobustan qoruğunda

B) Eldar şamı qoruğunda

C) Hirkan qoruğunda

D) Bəsitçay qoruğunda

E) Abşeron qoruğunda

581) Sual:Kür çayının sol sahilində yerləşən qoruq hansıdır ?

A) Sol sahilə qoruq yoxdur

B) Türyançay qoruğu

C) Qızılağac qoruğu

D) Soltanbud qoruğu

E) Ağgöl qoruğu

582) Sual: Landşaft abidələrinə nələr aid edilir ?

A) abidələrə aid edilmir

B) ərazilərin landşaft kompleksləri

C) landşaft formaları

D) ərazilərin landşaft formaları

E) dağ-düzən landşaftları

583) Sual: Tuqay meşələri harada yerləşir ?

- A) Qabırrı çayı sahilində
- B) Kürçayı sahilində**
- C) Araz çayı vadisində
- D) Turyançay sahilində
- E) Kürçayı mənsəbində

584) Sual: Eldar şamı Dövlət Təbiət qoruğu yaradılmışdır:

- A) 2006-ci ildə
- B) 2004-cü ildə**
- C) 1998-ci ildə
- D) 2000-ci ildə
- E) 2002-ci ildə

585) Sual: Eldar şamı təbiət qoruğunda mühafizə olunan əsas ağac növüdür:

- A) küknar
- B) Eldar şamı**
- C) qarmaqvari şam
- D) ardıc
- E) qaraçöhrə

586) Sual: Elm, mədəniyyət və təsərrüfat üçün müstəsna əhəmiyyəti olan dövlət tərəfindən mühafizə edilən ərazilər və ya akvatoriyalar adlanır

- A) heç biri
- B) qoruq**
- C) milli park
- D) yasaqlıqlar
- E) ovçuluq təsərrüfatı

587) Sual: Azərbaycanda gərgin ekoloji vəziyyətin müşahidə edildiyi ərazilər?

- A) Lənkəran, Dağlıq Şirvan
- B) Kür-Araz, Abşeron-Qobustan**

- C) Naxçıvan, Ceyrançol-Acınohur
- D) Samur-Dəvəçi, Kür-Araz
- E) Qanux-Əyriçay, Gəncə-Qazax

588) Sual: Azərbaycanca antropogen landşaftın daha az yayıldığı ərazi?

- A) Şirvan düzü
- B) Ceyrançöl-Acınohur**
- C) Qarabağ düzü
- D) Qanux-əyriçay vadisi
- E) Gəncə-Qazax düzü

589) Sual: Azərbaycanda ekoloji gərginliyin çox olduğu ərazilər?

- A) Acınohur və Qarabağ sıra dağları
- B) Abşeron və Gənub-Şərqi Şirvan**
- C) Qonaqkənd və Qarabağ düzü
- D) Vulkanik yayla və Gəyən düzü
- E) Talış dağları və Lənkəran ovalığı

590) Sual: Azərbaycanda səhrələşmə proseslərinə daha çox məruz qalan ərazilər? 1.Küdrü-Şirvan; 2.Qanux-Əyriçay; 3.Kür-Araz; 4.Qarabağ

- A) 2.4
- B) 1.3**
- C) 1.4
- D) 1.2
- E) 2.3

591) Sual: Azərbaycanın dağlıq rayonları üçün səciyyəvi olan ekoloji problemlər aşağıdakılardır?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) torpaqların eroziyası və meşələrin kəsilməsi**
- C) su mənbələrinin neft və neft məhsulları ilə çirklənməsi
- D) torpaqların şoranlaşması və çirklənməsi
- E) səhrələşmə prosesinin güclənməsi

592) Sual: Azərbaycanca rekultivasiya və meliorasiyaya daha çox ehtiyacı olan regionlar?

- A) doğru cavab yoxdur
- B) Abşeron, Aran**
- C) Naxçıvan, Quba-Xaçmaz
- D) Dağlıq Şirvan, Gəncə-Qazax
- E) Şəki-Zaqatala, Abşeron

593) Sual: Azərbaycanca şoranlaşmanın qarşısının alınmasında böyük rol oynayan təsərrüfat obyektini?

- A) Mingəçevir su anbarı
- B) Baş Şirvan kollektoru**
- C) Araz su qovşağı
- D) Yuxarı Qarabağ kanalı
- E) çayların üzərindəki bəndlər

594) Sual: Azərbaycanca rekultivasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi zəruri olan ərazilər? 1. Abşeron neftlə çirklənmiş əraziləri 2. Subalp və alp çəmənlikləri 3. Gənub-Şərqi Şirvanın neftlə çirklənmiş sahələri 4. Böyük və Kiçik Qafqazın orta dağlığı 5. Daşkəsənin dağ-mədən sənayesi ilə pozulmuş landşaftları 6. Muğan və Şirvanın boz-çəmən torpaqları

- A) 2,4,6
- B) 1,3,5**
- C) 2,3,6
- D) 1,4,5
- E) 2,3,6

595) Sual: Sənaye tullantıları ilə çirklənən torpaqların yayıldığı ərazilər?

- A) Şərur-Ordubad, Arazboyu, Lənkəran
- B) Abşeron, Cənub-Şərqi Şirvan, Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacı**
- C) Daşkəsən, Böyük Qafqazın cənub yamacı, Lənkəran
- D) Talış dağları, Ceyrançöl, Acınohur
- E) Böyük Qafqazın şimal-şərqi, Lənkəran, Naxçıvan

596) Sual:Şirvan Milli Parkında mühafizə olunur:

- A) quşlar;
- B) ceyranlar;**
- C) marallar;
- D) cüyürlər;
- E) dağ keçiləri;

597) Sual: Azərbaycanda ilk yaradılmış qoruqlardır:

- A) Zaqatala, Pirqulu, Qobustan;
- B) Göy-göl; Zaqatala; Qızılağac;**
- C) Göy-göl; Şirvan; Hirkan;
- D) Zaqatala; Pirqulu; Qobustan;
- E) Qızılağac,Hirkan; Bəsitçay ;

598) Sual: Hirkan milli parkında qorunur:

- A) Qaraçöhrə və Qafqaz xurması;
- B) III dövrün relikt bitkiləri;**
- C) IV dövrün bitkiləri ;
- D) Paleogen dövrünün relikt bitkiləri;
- E) Eldar şamı ;

599) Sual:Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:

- A) Eldar şamı və Çinar ;
- B) fisdıq və cökə;
- C) qovaq və söyüd;
- D) palıd və vələs ;
- E) ardıc və saqqız ağacları;**